

UiO : **Det juridiske fakultet**

Lavskattelandbegrepet

Hva er innholdet i lavskattelandbegrepet?

Kandidatnummer: 672

Leveringsfrist: 25.11.2021

Antall ord: 17 989

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING.....	1
1.1	Tema og problemstilling	1
1.2	Videre fremstilling og metode	3
1.2.1	Sentrale kilder	4
1.2.2	Særlig om forvaltningspraksis og administrative uttalelser	4
1.3	Eksempelselskap til illustrasjon gjennom oppgaven	5
1.4	NOKUS-reglene – en kort beskrivelse.....	5
1.4.1	Formål.....	5
1.4.2	Innholdet i NOKUS-reglene	6
1.5	Fritaksmetoden – en kort beskrivelse.....	8
1.5.1	Forhistorie og formål	8
1.5.2	Innholdet i fritaksmetoden.....	9
1.5.3	Lavskattelandbegrepets betydning i fritaksmetoden	9
2	OM LAVSKATTELANDVURDERINGEN.....	10
2.1	Lov og forarbeider	10
2.2	Hvilke inntekter inngår i lavskattelandvurderingen?	14
2.2.1	Utgangspunktet om at kun bransjetypiske forhold skal med i lavskattelandvurderingen	14
2.2.2	Kan inntekter knyttet til ikke-bransjetypiske forhold allikevel inntas i lavskattelandvurderingen i særlige tilfeller?.....	15
2.3	Høyesterettspraksis	18
2.3.1	Rt. 2014 s. 196.....	18
2.3.2	HR-2016-586-A.....	20
2.4	Kan det oppstilles et klarhetskrav i lavskattelandvurderingen?.....	21
2.4.1	Hva klarhetskravet innebærer	21
2.4.2	Er klarhetskravet gjeldende rett?	23
2.5	Svarte- og hvitelister	27
3	SÆRLIG OM LAVSKATTELANDVURDERINGEN I RELASJON TIL SKATTEMESSIGE INCENTIVORDNINGER	28
3.1	Skatteincentivordninger	28
3.2	Tax holiday	29
3.3	I hvilken utstrekning skal skatteincentivordninger inngå i lavskattelandvurderingen?.	30
3.3.1	Finnes det situasjoner der skattemessige incentivordninger ikke skal inngå i lavskattelandvurderingen?	30

3.4	Skatteincentivordninger og NOKUS-reglene	33
3.5	Skatteincentivordninger og fritaksmetoden	35
3.5.1	Tidsperspektiv for lavskattelandvurderingen	35
3.5.2	Tidspunktet for lavskattelandvurderingen etter fritaksmetoden	37
3.5.3	Overgang fra normalskatteland til lavskatteland – har dette innvirkning på beskatningen av utbytteinntekter?	39
4	SÆRLIG OM LAVSKATTELANDVURDERINGEN I RELASJON TIL HOLDINGSELSKAPER.....	42
4.1	Kort om holdingselskaper	42
4.2	Skal gevinstinntekter inngå i lavskattelandvurderingen av et holdingselskap (og når skal dette skje)?	43
4.2.1	Hva skal til for at gevinstinntekter skal inngå i sammenligningsgrunnlaget? ..	45
4.3	Skal skatt betalt i underliggende selskaper tas med i lavskattelandvurderingen?.....	48
4.3.1	Utgangspunkter.....	48
4.3.2	Underliggende beskatning ved lavskattelandvurderingen i relasjon til holdingselskaper	50
4.3.3	Er det rimelig at holdingselskaper behandles på en annen måte enn operative selskaper?.....	52
	LITTERATURLISTE.....	54

1 Innledning

1.1 Tema og problemstilling

Temaet for oppgaven er begrepet «lavskatteland» i skatteloven. Den overordnede problemstillingen er: Hva er innholdet i lavskattelandbegrepet?

Lavskattelandbegrepet i dagens form stammer fra innføringen av NOKUS-lovgivningen i norsk rett på starten av 90-tallet. Siden den gang har begrepet blitt benyttet flere steder i lov om skatt av formue og inntekt av 23. mars 1999 nr. 14. (skatteloven)¹. I dag er det lavskattelanddefinisjonen i dagens NOKUS-regler, jf. skatteloven § 10-63, som danner utgangspunktet for vurderingen. Videre benyttes begrepet blant annet i fritaksmetoden i skatteloven § 2-38, ved anvendelsen av kreditreglene i skatteloven § 16-21 første ledd bokstav a og i relasjon til skatteloven § 6-2 tredje ledd som gjelder fradragsrett tap på fordring i virksomhet der debitorselskapet er hjemmehørende i lavskatteland. I tillegg har man reglene om fusjon, fisjon og aksjebytte over landegrensene i skatteloven § 11-11 første ledd og § 14-48.

Tidligere i år ble det innført nye regler for kildeskatt på renter, royalty og leie for visse fysiske eiendeler. Lovendringen trådte i kraft 1. juli 2021 og kildeskatt på denne typen inntekter følger nå av skatteloven § 2-3 første ledd bokstav i og j, jf. § 10-80 og § 10-81. Kildeskatt innebærer at kildestaten holder tilbake skatt på utbetalinger til utenlandske skattesubjekter. Det har i norsk rett lenge vært kildeskatt på utbytte, jf. skatteloven § 2-3 første ledd bokstav c, jf. § 10-13 første ledd. Kjernen i de nye reglene er at rente og royalty-utbetalinger til selskap eller innretning «hjemmehørende i et lavskatteland» skal ilegges kildeskatt så lenge betalingene kommer fra «nærstående selskap eller innretning». Det følger av lovtekstens direkte henvisning til skatteloven § 10-63 at lavskattelandvilkåret har det samme innholdet som ellers i loven. Dette fremgår også av forarbeidene.² Hovedformålet med å innføre en internrettslig hjemmel for kildeskatt på renter og royalty er å motvirke såkalt overskuddsflytting fra Norge, som typisk har vært praktisert gjennom kunstig høye rente- og royaltybetalinger til nærstående foretak i lavskatteland (typisk innenfor selskapsrettslige konserner).³ Andre formål er å forhindre såkalt dobbelt ikke-

---

¹ Skatte-ABC (20/21) [214-2.2] gir en utfyllende oppstilling av alle bestemmelsene hvor «lavskatteland» er benyttet.

² Prop.1 LS (2020–2021) s. 105.

³ Prop.1 LS (2020–2021) s. 95.

beskatning, eller lav beskatning på mottakers hånd, samt gjøre Norge mindre egnet som gjennomstrømningsland for denne typen betalinger.⁴

Det at lovgiver velger å benytte lavskattelandbegrepet i ny lovgivning, viser at lavskattelandbegrepet stadig får større betydning i ulike deler av norsk skatterett.

I rettspraksis er det særlig tre avgjørelser som klarlegger sentrale aspekter knyttet til tolkningen av lavskattelandvilkåret. LB-2005-76733 (Cermaq), Rt. 2014 s. 196 (Aban) og HR-2016-586-A (Amerikalinjen) bidrar med viktige avklaringer knyttet til vurderingen. Det er allikevel flere spørsmål som kan reises i kjølvannet av disse dommene. Dette er spørsmål jeg ønsker å se nærmere på i denne oppgaven. Etersom det meste av den eksisterende praksis rundt lavskattelandvilkåret både i forvaltningen og fra domstolene knytter seg til fritaksmetoden og NOKUS-reglene, vil oppgaven primært utforske lavskattelandbegrepet i lys av disse regelsettene.

Lavskattelandbegrepet er komplekst og inneholder mange nyanser. Sett i lys av lavskattelandbegrepets art og karakter eksisterer det fortsatt spørsmål som er mer eller mindre uavklarte, eller som man i det minste kan problematisere i en oppgave som denne. Dette kan illustreres ved å vise til at tolkningsspørsmål knyttet til lavskattelandbegrepet var oppe for domstolene så sent som i 2020.⁵ Borgarting lagmannsrett avsa dom i samme sak 20.10.2021.⁶ Dommen gjelder imidlertid ikke lavskattelandbegrepet, ettersom de ankende parter frafalt anførselen om at Sveits var et lavskatteland. Lagmannsretten behandlet kun spørsmålet om unntaket for EØS-land i skatteloven § 2-38 (3) bokstav a også gjelder for Sveits på grunn av EFTA-konvensjonen.

Det er ikke meningen å gå inn på alle tenkelige problemstillinger knyttet til lavskattelandvurderingen, til dette er temaet for omfattende og omfangsrikt for en oppgave som dette. Sett i lys av oppgavens omfang har jeg valgt å fokusere på lavskattelandvilkåret isolert sett. Jeg avgrenser dermed mot å nærmere omtale sontringen mellom lavskatteland innenfor og utenfor EØS, herunder de EØS-rettslige aspekter som ligger til grunn for sontringen. Derfor vil innholdet i hva som er «reelt etablert» og «reell økonomisk aktivitet» jf. blant annet skatteloven § 2-38 bokstav a og skatteloven § 10-64 ikke omtales nærmere nedenfor.

---

⁴ Prop.1 LS (2020–2021) s. 95.

⁵ TOSLO-2019-90014.

⁶ Borgarting lagmannsretts dom av 20. oktober 2021, i sak 20-079857 ASD-BORG/02.

1.2 Videre fremstilling og metode

Oppgaven vil i hovedsak omhandle innholdet i lavskattelandvilkåret. Jeg vil gjennom underproblemstillinger ta for meg ulike aspekter av lavskattelandbegrepet som ikke anses helt avklart i forarbeider eller rettspraksis. Hovedformålet er å finne frem til gjeldende rett på området, sett i lys av de tilgjengelige rettskildene og ved bruk av den rettsdogmatiske metoden. Oppgaven vil i enkelte tilfeller også innta et rettspolitisk perspektiv, dette gjelder særlig delen om skatteincentivordninger.

I kapittel 2 vil jeg gå inn på lavskattelandvilkårets nærmere innhold, sett i lys av ordlyd, forarbeider og rettspraksis. Herunder skal jeg undersøke om disse kildene innebærer at man kun skal se hen til bransjetypiske inntekter eller om også ikke-bransjetypiske inntekter i særlige tilfeller skal inngå i sammenligningsgrunnlaget. Avslutningsvis i kapittel 2 vil jeg ta for meg om det kan oppstilles noe klarhetskrav i henhold til dagens rettstilstand.

Deretter vil avhandlingen fokusere på skatteincentivordninger i relasjon til lavskattelandbegrepet, hvor jeg blant annet skal undersøke i hvilke tilfeller incentivordninger skal inngå i lavskattelandvurderingen, særlig sett i lys av nyere praksis fra forvaltningen og domstolene. Andre elementer av denne delen av oppgaven vil fremstå noe mer de lege ferenda-preget. Se særlig delene om skatteincentivers betydning for lavskattelandvurderingen i relasjon til NOKUS-reglene og skatteincentivers betydning for lavskattelandbegrepet i relasjon til fritaksmetoden.

Kapittel 4 i avhandlingen dreier seg om lavskattelandvurderingen i relasjon til holdingselskaper og noen av de særskilte spørsmål som reiser seg i denne sammenheng. Her skal jeg ta for meg om gevinstinntekter kan inngå i lavskattelandvurderingen (og eventuelt når dette skal skje), samt undersøke om beskatning i underliggende selskaper skal tas høyde for.

Lavskattelandvurderingen i relasjon til skatteincentivordninger og holdingselskaper er valgt ut som eksempler fordi de er særlig egnede til å illustrere innholdet i lavskattelandbegrepet fra ulike perspektiver og har aktualitet i lys av nyere rettspraksis.⁷

---

⁷ Se Rt. 2014 s. 196 og TOSLO-2019-90014.

1.2.1 Sentrale kilder

Ettersom lavskattelandvilkåret er forankret i skatteloven, er det i tråd med alminnelig god rettskildelære å ta utgangspunkt i ordlyden ved fastleggelsen av innholdet i begrepet. Ordlyden må primært tolkes på bakgrunn av forarbeidene og høyesterettspraksis. Forarbeidene er utfyllende og høyesterettsdommene presiserende, men sett i lys av de mange nyansene som knytter seg til lavskattelandbegrepet og dets kompleksitet, er hverken forarbeidene eller høyesterettspraksis i seg selv nok til å gi svar på alle spørsmål som reiser seg i relasjon til begrepets nærmere innhold. Underrettspraksis, forvaltningspraksis og administrative uttalelser er primærkilder som gir ytterligere bidrag til forståelsen av vilkåret.

Tilsvarende innen andre rettsområder, er avgjørelser fra Høyesterett en svært viktig rettskilde. Rettskildeverdien til underrettspraksis er i utgangspunktet mer tvilsom og omstridt.⁸ Allikevel vil disse avgjørelsene stå sentralt når en skal forsøke å fastlegge gjeldende rett, særlig knyttet til elementer ved lavskattelandvilkåret som Høyesterett ikke har tatt stilling til.

Generelt kan en si at til tross for at enkelte kilder i et rettskildehierarki har liten vekt, vil man i mange sammenhenger bli nødt til å støtte seg på (i utgangspunktet) mindre vektige kilder. Eksempelvis vil enkeltavgjørelser fra forvaltningen kunne vektlegges, dersom de mer tungtveiende rettskildene ikke bidrar til løsningen av det aktuelle tolkningsspørsmål.

1.2.2 Særlig om forvaltningspraksis og administrative uttalelser

Med forvaltningspraksis i denne sammenheng siktes det i første rekke til avgjørelser fra skatteklagenemnda, skatteklagenemnda for storbedrifter (SFS), overligningsnemnda ol. De to sistnevnte tilhørte tidligere nemndsordninger og eksisterer ikke i dag. Dette er forvaltningsinstanser som behandler saker etter at skattekontorenes vedtak har blitt påklaget av skatteyter. Enkeltstående nemndsavgjørelser vil ikke i seg selv utgjøre en tungtveiende kilde. Forvaltningspraksis vil i første rekke være av betydning for de spørsmål der man ikke kan utlede noen klar forståelse fra ordlyden, forarbeidene og rettspraksis.

Med administrative uttalelser mener man i denne sammenheng bindende forhåndsuttalelser fra Skattedirektoratet og uttalelser fra Finansdepartementet. Slike uttalelser har isolert sett begrenset vekt, men har ofte større betydning i den forstand at de er førende for hvordan

---

⁸ Zimmer (2018) s. 55.

myndighetspraksisen utvikler seg.⁹ Til illustrasjon se Rt. 2001 s. 1444, hvor Høyesterett uttaler: «Jeg finner likevel å burde legge vekt på denne praksis når den må anses for å ha sitt utgangspunkt i en klar standpunkttagen fra Finansdepartementets side».¹⁰ I mangel av andre og mer autoritative rettskilder vil derimot slike uttalelser også isolert sett gi et nyttig bidrag til drøftelsene og på den måten ha en viss vekt.

Skatte-ABC er Skattedirektoratets håndbok for ansatte i skatteetaten og har «samme vekt som Skattedirektoratets meldinger og enkeltstående uttalelser».¹¹ Som følge av plasshensyn fremgår ikke tvil av teksten til tross for at enkelte av løsningene må anses tvilsomme.¹² Som en konsekvens kan fremstillingen bli noe unyansert, men den er godt egnet til å illustrere forvaltningens synspunkt.

1.3 Eksempelselskap til illustrasjon gjennom oppgaven

For å illustrere de ulike problemstillingene som tas opp og eventuelle løsninger etter gjeldende rett, vil det benyttes et fiktivt selskap kalt Amax International Ltd. Selskapet er et operativt selskap som er hjemmehørende i land X og driver virksomhet innen trelastindustrien.

1.4 NOKUS-reglene – en kort beskrivelse

1.4.1 Formål

NOKUS-reglene er den norske versjonen av hva som internasjonalt går under navnet CFC-lovgivning (CFC – Controlled Foreign Corporation). CFC-regler er intet nytt fenomen hverken i Norge eller internasjonalt. De første reglene så dagens lys i USA allerede i 1960-årene.¹³ I Norge kom NOKUS-reglene inn i lovgivningen først i forbindelse med skattereformen i 1992, og ble inntatt i den nå opphevede selskapsskatteloven av 20. juli 1991 nr. 65, kapittel 7.

Det overordnede formålet med NOKUS-lovgivningen er å forhindre skattemotiverte investeringer og kapitalplasseringer i norsk-kontrollerte selskaper i såkalte lavskatteland.¹⁴ Reglene

---

⁹ Zimmer (2018) s. 58.

¹⁰ Rt. 2001 s. 1444 (s. 1455).

¹¹ Skatte-ABC (20/21) Forord.

¹² Skatte-ABC (20/21) Forord.

¹³ Zimmer (2012) s. 232.

¹⁴ Ot.prp.nr.16 (1991-1992) s. 67.

søker altså å hindre at norske skattytere investerer og akkumulerer verdier i utenlandske lavskattelandsselskaper og på den måten unngår kontinuerlig norsk beskatning på overskuddet.

I forlengelsen av dette bidrar NOKUS-reglene til at norskeid kapital «underlegges den samme effektive beskatningen enten den er plassert i utlandet eller i Norge».¹⁵ Dette hensynet er ofte omtalt som hensynet til kapitaleksportnøytralitet og tilsier at det ikke bør være avgjørende for skattebelastningen hvorvidt inntekten opptjenes i Norge eller i utlandet.¹⁶ NOKUS-reglene fremmer prinsippet om kapitaleksportnøytralitet ettersom reglene forhindrer at det blir vesentlig mer lønnsomt å investere i selskaper og innretninger i lavskatteland, sammenlignet med i tilsvarende norske selskaper og innretninger.

Et annet prinsipp som ikke er like fremtredende i forarbeidene er skatteevneprinsippet. Skatteevneprinsippet bygger på tanken om at skattebelastningen på hvert enkelt skattesubjekt skal fordeles i lys av subjektets evne til å bære skattebelastningen. Med andre ord er lik fordeling av skattebyrdene et grunnleggende hensyn. Ettersom NOKUS-reglene forhindrer at norske deltakere i selskaper og innretninger i lavskatteland kan nyte godt av den lave inntektsbeskatningen der selskapet eller innretningen er hjemmehørende, og dermed langt på vei blir beskattet som om inntektene var opptjent i Norge, må NOKUS-reglene sies å underbygge skatteevneprinsippet.

I forlengelsen av dette er NOKUS-reglene også med på å beskytte det norske skattefundamentet og å sikre staten skatteproveny.

1.4.2 Innholdet i NOKUS-reglene

NOKUS-reglene hjemler løpende norsk beskatningsrett på norske eieres andel av overskuddet i norskkontrollerte selskaper hjemmehørende i lavskatteland.¹⁷ I motsetning til tilsvarende CFC-lovgivning i flere andre land, er ikke de norske NOKUS-reglene begrenset til «selskaper som hovedsakelig oppebærer passive inntekter».¹⁸ Hvilken betydning dette kan ha vil jeg komme tilbake til under punkt 3.4.

---

¹⁵ Ot.prp.nr.16 (1991–1992) s. 75.

¹⁶ Ot.prp.nr.1 (2007-2008) s. 56.

¹⁷ Zimmer (2019) s. 409.

¹⁸ Ot.prp.nr.16 (1991–1992) s. 75.

Dersom den utenlandske innretningen er et utenlandsk aksjeselskap (eller et selskap med tilsvarende begrenset ansvar) skulle norske eiere etter alminnelige regler først blitt beskattet ved utdeling fra selskapet, jf. reglene i skatteloven § 10-10 flg, eller ved realisasjon av eierinteressen, jf. skatteloven § 10-30 flg. Som følge av at NOKUS-reglene hjemler løpende beskatning på overskuddet i det norskkontrollerte lavskattelandsselskapet, blir skattleggingen fremskyndet sammenlignet med de alminnelige reglene.¹⁹ Med løpende beskatning mener man at de norske deltakerne blir beskattet for sin del av overskuddet i lavskattelandsselskapet etter hvert som dette opptjenes, uavhengig av om dette deles ut til deltakerne eller ikke. Hva som anses som deltakerens del av overskuddet, avgjøres på bakgrunn av eierbrøken. Dette innebærer at de norske deltakerne beskattes i to omganger. Først NOKUS-beskattes de for sin del av overskuddet i selskapet eller innretningen. Deretter beskattes de på nytt ved utdeling fra selskapet eller innretningen etter alminnelige regler.

Ordlyden i skatteloven § 10-60 oppstiller tre vilkår for at norske deltakere i utenlandske selskaper/innretninger kan NOKUS-beskattes. For det første må det være tale om et utenlandsk «aksjeselskap eller likestilt selskap eller sammenslutning». Med likestilt i denne sammenheng menes selskaper som er skattesubjekter etter norsk rett, jf. skatteloven § 10-1, jf. skatteloven § 2-2 (1) bokstav a-e samt f og g. Dette er selskaper hvor deltakerne har begrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Se i denne sammenheng Rt. 2012 s. 1380 (Statoil Holding) hvor Høyesterett kom til at et tysk kommandittselskap tilsvarte et norsk aksjeselskap, ettersom ingen deltaker i realiteten hadde noe ansvar for selskapets forpliktelser.

Videre følger det av skatteloven § 10-60 at «annen selvstendig innretning eller formuesmasse» hjemmehørende i lavskatteland som enten direkte eller indirekte kontrolleres av skatteyster alene eller sammen med andre og som skattyteren «direkte eller indirekte har fordeler av» omfattes av NOKUS-reglene. Herunder faller typisk stiftelser og truster. Se i denne sammenheng Rt. 2002 s. 747 (Ptarmigan) hvor Høyesterett kom frem til at en trust med norske begunstigede ble underlagt NOKUS-beskatning etter reglene i selskapsskatteloven.

Videre er det et vilkår at selskapet eller innretningen er underlagt norsk kontroll, jf. skatteloven § 10-62. Kontrollbegrepet omfatter både direkte og indirekte kontroll og det stilles ingen krav til at de norske skattyterne må ha «samarbeidet» om kontrollen.²⁰ Det typiske vil være at norsk

---

¹⁹ Zimmer (2019) s. 409.

²⁰ Ot.prp.nr.16 (1991-1992) s. 76.

kontroll foreligger ved at den norske skatteyteren eier minst 50 % av selskapet eller innretningens kapital, både ved inngangen og utgangen av inntektsåret. Utilstrekkelige eierposisjoner er ikke avgjørende dersom norske deltakere har reell kontroll over selskapet/innretningen, for eksempel gjennom aksjonæravtaler, stemmerettsbegrensninger i vedtektene, eller ulike aksjeklasser.²¹ Negativ kontroll over selskapet kan tillegges en viss vekt i en helhetsvurdering.²² I skatteloven § 10-62 andre og tredje ledd er det gitt særlige regler om tidspunktet for fastsettelsen av kontrollvilkåret. Formålet er å skape større stabilitet i beskatningen, noe som særlig er av betydning i relasjon til exit-beskatning.

Til sist må selskapet/innretningen være hjemmehørende i et lavskatteland. Innholdet i dette begrepet skal undersøkes nærmere i det følgende.

Unntak fra NOKUS-beskatning følger av skatteloven § 10-64. Skatteavtaleunntaket og EØS-unntaket redegjøres det ikke for her.

1.5 Fritaksmetoden – en kort beskrivelse

1.5.1 Forhistorie og formål

Før skattereformen i 1992 var avverging av kjedebeskatning ivaretatt av det såkalte «split-rate systemet», som blant annet hadde regler om fradrag for utbytte.²³ Etter skattereformen i 1992 og frem til 2006, var kjedebeskatning (og økonomisk dobbeltbeskatning) avverget for alle gjennom et godtgjørelsessystem og de kompliserte RISK-reglene for aksjegevinster.²⁴ Fritaksmetoden kom inn i skatteloven i forbindelse med skattereformen fra 2004 og innebar at avverging av kjedebeskatning var reservert for selskaper. Det ble samtidig innført en betydelig grad av dobbeltbeskatning for personlige aksjonærer gjennom aksjonærmodellen.²⁵

Det overordnede formålet bak fritaksmetoden er å forhindre kjedebeskatning og i en forlengelse av dette legge til rette for økt kapitalmobilitet.²⁶ Kjedebeskatning innebærer at den samme inntekten beskattes i tre eller flere omganger hos nærstående skattesubjekter. En konsekvens av dette ville innebære at man så en dreining mot flatere konsernstrukturer og mindre forflytning

---

²¹ Zimmer (2019) s. 414.

²² Zimmer (2019) s. 415.

²³ Skaar (2020).

²⁴ Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) s. 52.

²⁵ Zimmer (2018) s. 321.

²⁶ Skaar (2020).

av kapital selskaper i mellom. Et annet uheldig aspekt ved kjedebeskatning er at inntekt av egenkapital blir beskattet mye kraftigere enn avkastning på lånekapital. Som en konsekvens vil selskapet få et incitament til å ta opp lån fremfor å innhente mer egenkapital.²⁷

1.5.2 Innholdet i fritaksmetoden

Hovedregelen i norsk rett er at utbytteinntekter er skattepliktige, jf. skatteloven § 10-10 flg. og at gevinster ved realisasjon av aksjer er skattepliktige etter skatteloven § 10-30 flg. Dette gjelder uavhengig av om det dreier seg om utbytte eller gevinst på norske aksjer, eller på aksjer i utenlandske selskaper. Fritaksmetoden fungerer således som et unntak fra disse utgangspunktene. I praksis innebærer dette at inntekten på sedvanlig vis blir beskattet i det selskap der inntekten er opptjent. Deretter blir inntekten som hovedregel ikke beskattet før den deles ut til den fysiske aksjonæren, som markerer enden på utdelingsrekken. Det er allikevel verdt å nevne at utbytteinntekter skal beskattes med 3 %, som er ment å fungere som en sjablonmessig tilbakeføring av visse fradrag etter § 6-24, jf. skatteloven § 2-38 (6).²⁸

Fritaksmetoden inneholder en objektregel (hvilke inntekter som er omfattet) og en subjektregel (for hvem reglene gjelder). Hvilke subjekter som omfattes av fritaksmetoden fremgår av skatteloven § 2-38 første ledd og skal ikke forfølges videre her. Hvilke objekter som er omfattet av fritaksmetoden fremgår av skatteloven § 2-38 andre ledd, mens unntakene fra objektregelen følger av tredje ledd og er i all hovedsak knyttet til inntekter i form av utbytte og gevinst som norske selskapsaksjonærer mottar fra utenlandske selskaper.

Regelen bygger på det symmetriprinsipp som ellers er gjennomgående i skatteretten.²⁹ Dette innebærer at de inntekter som er fritatt for beskatning i samme utstrekning ikke er fradragsberettiget (realisasjonstap), jf. skatteloven § 2-38 (1).

1.5.3 Lavskattelandbegrepets betydning i fritaksmetoden

Lavskattelandvilkåret kommer inn ved vurderingen av unntak fra objektregelen i skatteloven § 2-38 tredje ledd jf. andre ledd. Det sentrale i relasjon til denne oppgaven er unntaket i bokstav a) hvor det fremgår at fritaksmetoden ikke kommer til anvendelse på inntekter eller tap fra

---

²⁷ Zimmer (2018) s. 319.

²⁸ Prop.1 LS (2011-2012) s. 140.

²⁹ Ot.prp. nr. 1 (2004-2005) s. 52.

eierandel i selskap «hjemmehørende i lavskatteland» utenfor EØS, ei heller innenfor EØS dersom selskapet ikke er «reelt etablert» eller driver «reell økonomisk virksomhet» der.

I bokstavene b-d er det gjort unntak fra fritaksmetoden for utbytte fra og gevinst/tap ved salg av selskapsandeler utenfor EØS ved såkalte porteføljeinvesteringer. Dette vil ikke forfølges nærmere.

Sett i lys av det foranstående er lavskattelandbegrepet i fritaksmetoden av stor betydning vedrørende skatteplikt og fradragsrett. For å unnsnippe kjedebeskatning *utenfor EØS* er det derfor avgjørende at selskapet man har investert i ikke er hjemmehørende i et lavskatteland. I slike tilfeller vil formålet å hindre kjedebeskatning ikke få gjennomslag, ettersom inntekten i det utenlandske selskapet blir beskattet svært lavt eller ikke i det hele tatt. Det samme gjelder innenfor EØS, med forbehold om at skatteyteren kan bevise at substansvilkåret er oppfylt.

Konsekvensen av at lavskattelandvilkåret er oppfylt er altså (med forbehold for substansvilkåret innenfor EØS) at man havner tilbake i «hovedregelen», nemlig skatteplikt etter sktl. § 10-10 flg. for utbytte og sktl. § 10-30 flg. for gevinster. Dersom norske skattesubjekter realiserer aksjer med tap, vil det derimot være en fordel om landet investeringen befinner seg i omfattes av lavskattelandbegrepet, ettersom tapet da er fradragsberettiget etter alminnelige prinsipper.

2 Om lavskattelandvurderingen

2.1 Lov og forarbeider

Som det fremgår av innledningen benyttes lavskattelandbegrepet, slik det er definert i lovens § 10-63, gjennomgående i skatteloven. Dette fremgår både av de direkte henvisningene i lovteksten, men er også lagt til grunn i andre kilder.³⁰ En slik tilnærming fremmer forutberegnelighet og rettsenhet, noe som må anses som en nødvendighet all den tid selve vurderingen kan bli svært kompleks. Sett i lys av disse utgangspunkter er det naturlig å ta utgangspunkt i ordlyden som fremgår av skatteloven § 10-63 når man skal undersøke ulike aspekter ved innholdet i lavskattelandvilkåret.

Definisjonen av lavskatteland i skatteloven § 10-63 lyder som følger:

---

³⁰ Se skatte-ABC (20/21) [214-2.1].

Som lavskattland regnes land hvor den alminnelige inntektsskatt på selskapets eller innretningens samlede overskudd utgjør mindre enn to tredjedeler av den skatten selskapet eller innretningen ville ha blitt ilagt dersom det/den hadde vært hjemmehørende i Norge.

Ordlyden gir anvisning på at det må foretas en sammenligning av hvordan selskapet beskattes i det respektive utland og hvordan selskapet (hypotetisk) ville blitt skattlagt dersom det var hjemmehørende i Norge.

Videre fremgår det av lovens ordlyd at det er den alminnelige inntektsskatt som to tredelskravet må vurderes ut ifra. Dette innebærer at beskatning som ikke er knyttet til inntekt faller utenfor sammenligningsgrunnlaget etter ordlyden. Et eksempel på skatt som ikke vil inngå i sammenligningsgrunnlaget er dermed formuesskatt.³¹

I overensstemmelse med formålet bak NOKUS-reglene fremgår det av skatteloven § 10-63 at vurderingen knyttes opp til et to tredelskrav. I relasjon til bakgrunnen for fastsettelsen av to tredelskravet uttalte departementet følgende: «Det er ikke hensiktsmessig at ethvert land med skattenivå lavere enn Norge omfattes av særreglene. Det er først og fremst i stater med vesentlig lavere skattenivå som det vil være aktuelt å plassere kapital i av skattemessige grunner»³². En beskatning på under to tredeler av norsk beskatning, ble altså av departementet og senere Stortinget ansett for å tilsvare et vesentlig lavere skattenivå.

To tredelskravet er allikevel, i et internasjonalt perspektiv, ansett for å være et ganske lavt innslagspunkt og dermed ganske strengt. Da forarbeidene ble skrevet hadde en rekke andre stater en karakteristikk av lavskatteland, som land med et skattenivå på under halvparten (50 %) av sitt eget.³³ Ulike krav til definisjonen på lavskatteland legger til rette for utnyttelse/omgåelse av lavskattelandbegrensingen, særlig i relasjon til fritaksmetoden. Et eksempel i så henseende er knyttet til utnyttelsen av såkalte gjennomstrømningselskaper i relasjon til utbytte.³⁴ Om man ser for seg at Amax International Ltd som er hjemmehørende i land X, som etter norske regler er å betrakte som et lavskatteland, vil utbytte fra Amax International Ltd. til sitt norske

---

³¹ BFU 18/14 punkt 5.

³² Ot.prp.nr.16 (1991–1992) s. 78.

³³ Ot.prp.nr.16 (1991–1992) s. 78.

³⁴ Onstad (2018) s. 776.

morselskap ikke være omfattet av fritaksmetoden og blir således beskattet etter de alminnelige regler i skatteloven § 10-1 flg. Dette kan unngås ved å opprette et mellomliggende selskap i land Y (som etter norske regler ikke er et lavskatteland), som opererer med et mildere lavskattelandkrav enn Norge. På denne måten kan man utnytte fritaksmetoden på utbytte fra selskap som i utgangspunktet ligger utenfor fritaksområdet. Slike konstruksjoner er riktignok uønsket fra myndighetenes side og er forsøkt forebygget i skatteavtaler. I tillegg kan omgåelsesbetraktninger komme inn i bildet.

På bakgrunn av en alminnelig språklig forståelse av ordlyden skal lavskattelandvurderingen knyttes opp mot en absolutt brøk på to tredeler av norsk skatt, som fastlegges etter en konkret sammenligning mellom den faktiske skattebelastningen i hjemlandet og hva det aktuelle selskapet eller innretningen ville ha betalt i skatt etter norske regler. Ordlyden gir således anvisning på en konkret vurdering hvor man ser hen til hvordan det utenlandske selskapet hadde blitt skattlagt dersom det var hjemmehørende i Norge i det enkelte inntekstår. Lignende tolkninger knyttet til forståelsen av ordlyden i skatteloven § 10-63 isolert sett fremgår blant annet av dommen inntatt i Rt. 2014 s. 196 (Aban) og lagmannsrettens dom LB-2005-76733 (Cermaq).

Forarbeidene til NOKUS-reglene, herunder bestemmelsen knyttet til lavskattelandbegrepet i skatteloven § 10-63, stammer i utgangspunktet fra vedtakelsen av lov av 20. juli 1991 nr. 65 (selskapsskatteloven). Ved vedtakelsen av den nye skatteloven ble NOKUS-lovgivningen i det vesentlige videreført. Dette innebærer at disse forarbeidene står sentralt også ved tolkningen av NOKUS-reglene i dagens skattelov.

I motsetning til hva lovens ordlyd isolert sett gir anvisning på, følger det av forarbeidene at lovgiver ikke forutsatte at man ved lavskattelandvurderingen skulle anlegge en slik konkret sammenligning. Riktignok var en slik fremgangsmåte vurdert under lovarbeidet. Det uttales i forarbeidene at en konkret beregning av selskapet som om det var skattlagt i Norge det enkelte år, ville føre til det «riktigste» resultat ettersom denne metoden belyser forskjellen i beskatningen for det enkelte selskap, hvor også individuelle omstendigheter ville blitt hensyntatt.³⁵ På den annen side ville denne tilnærmingen vært svært tidkrevende og omfattende både for skattekontoret og skatteyteren. Effektivitetshensyn talte således sterkt imot en slik tilnærming til lavskattelandvurderingen.

---

³⁵ Ot.prp.nr.16 (1991–1992) s. 79.

En annen tilnærming som ble vurdert var å foreta en sammenligning av de formelle skattesatsene i det landet hvor det aktuelle selskap er hjemmehørende, og Norge. Denne tilnærmingen ville enkelt latt seg praktisere og dermed ut fra et rent effektivitetsperspektiv vært å foretrekke både for skattyter og skattekontoret. Derimot ville ikke de formelle skattesatsene alene vært egnet til å avdekke det reelle skattetrykket i landene. Blant annet ville ulike skatteincentiver og gunstige avsetningsordninger ikke blitt fanget opp.³⁶ En kan således si at dersom man baserte beregningen utelukkende på de formelle skattesatsene, ville man få et fortenget bilde av de underliggende realitetene. Hensynet til å oppnå en «riktigst mulig» beskatning, taler derfor mot å anlegge en slik tilnærming til sammenligningen av skattenivåene.

En tredje tilnærming, som departementet anså for å være den beste, var å basere sammenligningen av skattenivået på forholdet mellom de effektive skattesatsene i Norge og sammenligningslandet. Dette ville, i motsetning til å utelukkende se hen til de formelle skattesatser, bedre reflektere den reelle beskatningen selskapet blir underlagt i etableringsstaten og ville blitt utsatt for i Norge. Samtidig vil ikke beregningen bli så krevende å gjennomføre, hverken for skattekontoret eller skatteyter, som hva som ville vært tilfellet etter det første alternativet. På denne bakgrunn valgte departementet en «gylden middelvei» som utgangspunkt for lavskattelandvurderingen, hvor både hensynet til effektivitet og et «riktig» resultat møttes på midten.

Om man leser forarbeidene isolert, fremgår det ikke helt klart hvilket detaljnivå man skal legge seg på ved sammenligningen av de effektive skattesatser. På den ene siden kan en forstå forarbeidene slik at de gir anvisning på en generell vurdering for det aktuelle type selskap. På den annen side kan forarbeidene også tolkes dithen at de åpner for at man skal foreta en vurdering av mer konkret art, hvor blant annet mer selskapsspesifikke forhold kan komme inn.³⁷

I de neste avsnittene vil jeg se på hva rettspraksis tilfører tolkningen av lovforarbeidene og reise spørsmålet om de utgangspunkter som oppstilles her kan fravikes i enkelte tilfeller.

---

³⁶ Ot.prp.nr.16 (1991–1992) s. 79.

³⁷ Hovland (2006) s. 123.

2.2 Hvilke inntekter inngår i lavskattelandvurderingen?

2.2.1 Utgangspunktet om at kun bransjetyperiske forhold skal med i lavskattelandvurderingen

I lys av en tolkning av forarbeidene blir spørsmålet hvilke inntekter som inngår i lavskattelandvurderingen. I Rt. 2014 s. 196 (Aban) legger Høyesterett til grunn at forhold som er av konkret og individuell art og som ikke kan anses for å være bransjetyperiske, som utgangspunkt ikke skal hensyntas i vurderingen.^{38 39} Dommen viser til og bekrefter den tilnærmingen til lavskattelandvurderingen som ble lagt til grunn av lagmannsretten i LB-2005-76733 (Cermaq). Ettersom Cermaq-dommen fremstår som den banebrytende avgjørelsen i denne sammenheng, velger jeg å benytte lagmannsrettens uttalelser i denne dommen som utgangspunkt for videre drøftelser.

Dommen i LB-2005-76733 (Cermaq) dreide seg om et norsk konsern som hadde etablert seg i Chile gjennom oppkjøp av lokale selskaper som drev virksomhet innenfor fiskeoppdrettsnæringen. Et av de lokale datterselskapene drev med forproduksjon til fiskerinæringen, mens det andre datterselskapet drev med en mer rendyrket oppdrettsvirksomhet. Ved behandlingen av saken i Sentralskattekontoret for Storbedrifter (SFS) ble Chile ansett som et lavskatteland for forselskapet, men ikke oppdrettsselskapet. Spørsmålet for lagmannsretten knyttet seg utelukkende til hvorvidt Chile var et lavskatteland i relasjon til forselskapet og om de norske eierne således kunne NOKUS-beskattes for inntektene fra dette selskapet.

Ved avgjørelsen av om to tredelskravet er oppfylt, uttalte lagmannsretten at det skal foretas en «generell sammenligning av forskjellen i nivået på den alminnelige inntektsskatt (...) men vurderingen må tilpasses den aktuelle type selskap eller bransje».⁴⁰ Videre utdyper lagmannsretten dette ved å uttale at «forhold som kan være av betydning for vurderingen av den effektive skattesats, men som må tilskrives individuelle, ikke bransjetilknyttede forhold, skal det i utgangspunktet ikke legges vekt på».⁴¹

I lys av disse uttalelsene fant retten at vurderingen måtte gjelde «det som må antas å være en normal situasjon for selskaper i fiskefor-/fiskeoppdrettsbransjen». En naturlig forståelse av lagmannsrettens uttalelser er at man som utgangspunkt ved lavskattelandvurderingen ikke skal se

---

³⁸ Rt. 2014 s. 196 avsnitt 44.

³⁹ Se mer om dommen i punkt 2.3 og kapittel 4.

⁴⁰ LB-2005-76733.

⁴¹ LB-2005-76733.

hen til særskilte inntekter som ikke kan karakteriseres som typiske for skatteyteren, sett i lys av den aktuelle bransjen skatteyteren opererer innenfor. Om man leser forarbeidene⁴² og supplerende rettspraksis⁴³ i sammenheng, skal det foretas en aggregert vurdering der det avgjørende er hvilke inntekter som gjelder generelt for det aktuelle typen selskap, mens særskilte forhold knyttet til det aktuelle selskap skal settes til side.

For å illustrere dette kan en se for seg at selskapet Amax International Ltd. selger ett av sine næringslokaler i land X. I visse land kan en slik gevinst være fritatt for beskatning (og vi forutsetter at dette er tilfellet i land X).⁴⁴ I slike tilfeller skal inntektene fra salget av denne nærings eiendommen i utgangspunktet holdes utenfor lavskattelandvurderingen dersom denne typen inntekter ikke er typisk for bransjen selskapet opererer innenfor og må tilskrives individuelle forhold. Om man forutsetter at Amax opererer innen trelastindustrien, vil salget av et slikt næringslokale i utgangspunktet ikke omfattes av lavskattelandvurderingen. På bakgrunn av uttalelsene i Aban og Cermaq-dommene, samt forarbeidene til lavskattelandvurderingen i NOKUS-reglene, som er presentert ovenfor, er utgangspunktet at det er inntektene fra trelastvirksomheten som inngår i sammenligningsgrunnlaget for Amax.

2.2.2 Kan inntekter knyttet til ikke-bransjetypiske forhold allikevel inntas i lavskattelandvurderingen i særlige tilfeller?

Utgangspunktet er som beskrevet over at lavskattelandvurderingen innebærer en sammenligning av det effektive skattenivået i to land, hvor man ser hen til bransjetypiske forhold. Et selskap kan også ha inntekter av mer særegen karakter og som ikke nødvendigvis kan betraktes som bransjetypiske. En kan således spørre om slike særlige inntekter som et selskap oppebærer, under noen omstendigheter kan inngå i vurderingen.

Rt. 2014 s. 196 (Aban) kan tas til inntekt for at også mer «individuelle forhold» etter omstendighetene kan tas med i vurderingen. Spørsmålet i dommen var om gevinsten til et norsk holdingselskap ved salg av aksjene i et datterselskap i Singapore var omfattet av fritaksmetoden. Høyesterett måtte blant annet ta stilling til om man i lavskattelandvurderingen utelukkende skulle se hen til utbytteinntektene (som var de vanlige inntektene i holdingselskapet) eller også gevinstinntektene (som var ansett som utypisk for holdingselskapet – all den tid formålet til

---

⁴² Ot.prp.nr.16 (1991–1992) s. 79.

⁴³ Rt. 2014 s. 196 og LB-2005-76733.

⁴⁴ Hovland (2006) s. 123.

holdingselskapet var å eie aksjer i datterselskaper og få utbytteinntekter fra disse). I den konkrete saken kom Høyesterett til at gevinstinntektene skulle holdes utenfor sammenligningsgrunnlaget.⁴⁵

Av avgjørende betydning for Høyesterett var om gevinstinntektene var å anse som «normalinntekter» for det aktuelle holdingselskapet. Om man overfører en lignende tankegang til å gjelde på et mer generelt grunnlag (også utenfor de rene holdingselskap situasjonene) kan man ta dette til inntekt for at også ikke-bransjetypiske inntekter kan inngå i sammenligningsgrunnlaget, dersom inntektene fra «bivirksomheten» (som kan sammenlignes med gevinstinntektene i et holdingselskap) oppbæres med en viss regelmessighet og er av et visst omfang. Med andre ord, dersom inntekten ikke kan karakteriseres som bransjetypisk, skal den allikevel inngå i sammenligningsgrunnlaget dersom den er av en slik karakter at den kan anses som en del av selskapets «normalinntekter». På denne måten vil man i større grad oppnå «riktig» beskatning ved at inntekter som stammer fra virksomhet av ikke-uvesentlig omfang får betydning for lavskattelandsvurderingen.

En slik tilnærming finner også støtte i enkeltuttalelser i forvaltningspraksis. I SKNS1-2019-39 anførte skatteyster at det aktuelle selskapet ikke tilhørte en spesifikk bransje og at tilnærmingen som var lagt til grunn i sammenligningsgrunnlaget var for konkret sett i lys av forarbeider og rettspraksis. Til dette uttalte skatteklagenemnda at «for ikke å ta med inntektsarter som er irrelevante for selskapets virksomhet må, etter sekretariatets syn, selskapet nødvendigvis defineres. Selv om B AG ikke tilhører en stor bransje, må det derfor likevel gjøres en vurdering av hvilke type inntekter som er relevant for virksomheten».⁴⁶ Nemndas uttalelse kan tolkes slik at selv om visse inntekter ikke nødvendigvis kan karakteriseres som bransjetypiske, må de inngå i vurderingen dersom inntektene anses som relevant for virksomheten totalt sett. Det er naturlig å forstå skatteklagenemnda slik at de her blant annet sikter til inntekter som opptjenes med en viss regelmessighet og omfang, og dermed må anses som en del av «normalinntektene» til selskapet.

Også i teorien ser en slik tilnærming ut til å ha fått oppslutning, se i denne sammenheng Hovland, som uttaler at dersom et selskap hverken har til formål å få inntekter fra en ikke-

---

⁴⁵ Se nærmere om dette i kapittel 4.

⁴⁶ SKNS1-2019-39 punkt 6.2.2.

bransjetyrisk skattefri virksomhet og heller ikke har «særlige inntekter» fra slik virksomhet, skal denne typen inntekter ikke inngå i lavskattelandvurderingen.⁴⁷ En antitetisk tolkning av dette utsagnet kan tas til inntekt for at dersom det foreligger «særlige inntekter» fra ikke-bransjetyrisk virksomhet vil det kunne være grunnlag for å innta disse i sammenligningsgrunnlaget. Hovland uttaler også at inntekter som stammer fra «ekstraordinære hendelser» generelt skal holdes utenfor sammenlikningen.⁴⁸ Inntekter av en type som opptjenes med en viss regelmessighet vil det ikke være naturlig å karakterisere som «ekstraordinær».

Verdt å merke seg er at dersom inntektene stammer fra skattefri virksomhet i begge land (både i kildestaten, der inntekten faktisk er opptjent, og i Norge), skal de ikke inngå i lavskattelandvurderingen, ei heller i form av en vektet vurdering, jf. forutsetningsvis HR-2016-586-A (Amerikalinjen).⁴⁹

Sett i lys av rettskildebildet er det få tungtveiende argumenter som taler mot en slik forståelse av innholdet i lavskattelandbegrepet som er skissert rett ovenfor. Som nevnt oppstiller ikke forarbeidene i seg selv noen skranker for en slik forståelse. Riktignok kan man argumentere for at en slik tilnærming blir for konkret sett i lys av uttalelsene i rettspraksis, men det verdt å bemerke at Høyesterett i Aban-dommen og lagmannsretten i Cermaq-dommen på bakgrunn av tolkning av forarbeidene til skatteloven § 10-63 eksplisitt uttaler at forhold av mer konkret og individuell art, som ikke er bransjetyrisk, «som utgangspunkt» ikke skal hensyntas. En naturlig tolkning av et slikt utsagn er at retningslinjene dommene gir uttrykk for «kun» oppstiller klare utgangspunkter for vurderingen. Formuleringen innebærer således at døren holdes på gløtt for at unntak kan gjøres i særlige tilfeller. Som nevnt taler hensynet til en mest mulig «riktig» beskatning også for at fremgangsmåten skissert i forarbeidene og som senere er utbrodert i rettspraksis kun utgjør det klare utgangspunktet, men at unntak kan tenkes i særlige tilfeller.

Om man forutsetter at Amax International Ltd drev virksomhet innen trelastindustrien, ville salget av næringslokalene som et klart utgangspunkt ikke inngått i lavskattelandvurderingen, jf. formuleringen i Cermaq og Aban-dommene. Dette følger av at salg av slik næringseiendom ikke kan anses som typisk for Amax, sett i lys av at Amax opererer innenfor nettopp

---

⁴⁷ Hovland (2006) s. 123.

⁴⁸ Hovland (2006) s. 123.

⁴⁹ Se mer om dette i punkt 2.3.2.

trelastbransjen og derfor ikke kjøper og selger eiendommer med en slik tilstrekkelig regelmessighet og omfang. Om derimot Amax hadde kjøpt og solgt eiendommer med en viss kontinuitet, slik at disse inntektene var å betrakte som selskapets «normalinntekter» ville det i henhold til argumentasjonen over vært naturlig at også denne inntekten inngikk i lavskattelandvurderingen, til tross for at dette ikke er en «typisk» inntekt for selskaper innen trelastbransjen. Hvor omfattende denne virksomheten må være for at dette skal skje, er som sagt uklart sett i lys av forarbeidene og gjeldende rettspraksis på området. Det vil måtte bero på en konkret vurdering. Se nærmere om innholdet i en slik konkret vurdering i et holdingselskapsperspektiv, i kapittel 4.

Gitt at inntekter knyttet til ikke-bransjetyperiske forhold kan inntas i lavskattelandvurderingen i særlige tilfeller, blir det neste spørsmålet hvilken terskel som kreves for at dette skal kunne skje. En kan argumentere for at dersom ikke-bransjetyperisk virksomhet skal inngå i sammenligningsgrunnlaget, må virksomheten være av en slik karakter at selskapet eller innretningen i realiteten kan anses for å være en del av også denne bransjen. Med andre ord at virksomheten knyttet til «biinntekten» er så omfattende at den anses for å være bransjetyperisk. I slike tilfeller vil det innebære at man tolker seg innenfor «hovedregelen», slik denne er formulert i rettspraksis, og således ikke behøver å ta stilling til om det kan oppstilles noen unntaksregel, slik jeg har tatt til orde for over. De klare skillelinjer er det uansett vanskelig å trekke på generelt grunnlag. I realiteten vil det hele bero på en konkret vurdering hvor den aktuelle inntekts omfang (i mengde og hyppighet) blir avgjørende momenter.

2.3 Høyesterettspraksis

2.3.1 Rt. 2014 s. 196

Høyesterett har i løpet av det siste tiåret avsagt to dommer som bidrar til å utbrodere den nærmere forståelsen av innholdet i lavskattelandbegrepet.

Den første dommen, inntatt i Rt. 2014 s. 196 (Aban), gjelder lavskattelandvurderingen i relasjon til holdingselskaper. Et norsk morselskap solgte samtlige aksjer i et heleid datterselskap i Singapore, til et annet, nyopprettet norsk datterselskap med betydelig gevinst. Spørsmålet for retten var om denne gevinsten var skattepliktig eller om den av omfattet av fritaksmetoden. Avgjørende var om Singapore var å betrakte som et lavskatteland i denne sammenheng.

Det singaporske selskapet hadde beskjedene managementinntekter og ellers var det forutsatt at inntektene, i all hovedsak, ville bestå i utbytte fra underliggende selskaper. Management

inntektene ble i Singapore beskattet med 20 % mot 28 % for tilsvarende inntekter i Norge. Dette innebar at om man betraktet managementinntektene isolert sett, var Singapore å anse som et normalskatteland.⁵⁰

Høyesterett måtte ta stilling til to spørsmål i denne saken. For det første, skulle både utbytteinntekter og gevinstinntekter inngå i vurderingen? Og for det andre, skal skatteavtalen mellom Norge og Singapore tas med i lavskattelandvurderingen? For at skatteyter skulle få medhold var det avgjørende at gevinstinntektene ble holdt utenfor vurderingen, samtidig som at spørsmålet knyttet til skatteavtalens betydning ble besvart bekreftende.⁵¹ Vedrørende det første spørsmålet konkluderte Høyesterett med at gevinstinntektene skulle holdes utenfor sammenligningsgrunnlaget, mens fremtidige utbytteinntekter skulle inngå. Se nærmere om spørsmålet knyttet til gevinstinntektene i kapittel 4 om lavskattelandvurderingen i relasjon til holdingselskaper.

Når det gjelder det siste spørsmålet, om skatteavtalen mellom Norge og Singapore skulle inngå i lavskattelandvurderingen, var det ikke tvilsomt at Norge var avskåret fra å skattlegge utbyttet, jf. skatteavtalens artikkel 24 nr.2 bokstav c.⁵² Dersom dette skulle hensyntas i lavskattelandvurderingen, ville det medføre at den norske beskatningen av utbytteinntekter var 0, akkurat slik som i Singapore. Dette vil bety at den effektive beskatningen i Singapore var over to tredeler av tilsvarende norsk beskatning, og at Singapore således ikke var å anse som et lavskatteland.

Høyesterett la til grunn at ordlyden i skatteloven § 10-63 isolert sett kunne tale for at skatteavtalen skulle hensyntas, ettersom det avgjørende ut i fra ordlyden er hvilken skatt selskapet «ville ha blitt ilagt» dersom det var hjemmehørende i Norge.⁵³ Spørsmålet var ikke omtalt i forarbeidene. Formålet bak skatteavtalene er å fordele skattefundamentet mellom flere land for å unngå dobbeltbeskatning, ikke å fastsette nasjonale skattenivåer. Dette talte etter Høyesteretts syn mot å trekke inn skatteavtaler ved sammenligningen av nasjonale skattenivåer.

Avgjørende for førstvoterende var at skatteavtalen skulle holdes utenfor dersom man så NO-KUS-reglene samlet, jf. skatteloven § 10-64. Innholdet i bestemmelsen sier at selskap i land

---

⁵⁰ Se Rt. 2014 s. 196 avsnitt 47.

⁵¹ Zimmer (2015) s. 247.

⁵² Zimmer (2015) s. 248.

⁵³ Se Rt. 2014 s. 196 avsnitt 58.

som Norge har skatteavtale med kan NOKUS-beskattes, dersom inntektene «hovedsakelig er av passiv karakter». Å trekke inn skatteavtalen i lavskattelandvurderingen ville ifølge Høyesterett «undergrave lovens forutsetning om at det kan foretas NOKUS-beskatning av selskaper i land som Norge har skatteavtale med».

På tross av førstvoterendes resonnering har vært gjenstand for kritikk i teorien,⁵⁴ står Høyesteretts grundige vurdering og utvetydige konklusjon på dette punkt sentralt. Sett i lys av prejudikatslæren, må spørsmålet om bestemmelser i skatteavtalene kan påvirke lavskattelandvurderingen må således anses endelig avklart på bakgrunn av denne dommen.

2.3.2 HR-2016-586-A

Drøyt to år senere avsa Høyesterett i HR-2016-586-A (Amerikalinjen) en ny dom med betydning for tolkningen av lavskattelandvilkåret. Saken omhandlet et Wilh. Wilhelmsen-selskap som hadde solgt aksjer i et utenlandsk rederiselskap hjemmehørende i Singapore, med betydelig gevinst. Spørsmålet for Høyesterett var om denne gevinsten var omfattet av fritaksmetoden (og dermed skattefri). Avgjørende i så henseende var om Singapore i denne sammenheng kunne betraktes som et lavskatteland.

Det første spørsmålet Høyesterett måtte ta stilling til var om finansinntekter skulle inngå i lavskattelandvurderingen, selv om disse ikke er en del av selskapets hovedinntekt eller hovedinteresse. Problemstillingen må sees i lys av dommene i LB-2005-76733 (Cermaq) og Rt. 2014 s. 196 (Aban) som klarlegger at forarbeidene ga anvisning på en generalisert vurdering basert på selskapets bransjetypiske inntekter. Her drev selskapet innen rederi og shipping-bransjen. I utgangspunktet er derfor ikke finansinntekter typiske inntekter for den aktuelle bransje, ettersom finansinntektene ikke var knyttet til rederivirksomheten. Høyesterett kom allikevel til at finansinntekter er av en slik art at de inngår som en integrert og naturlig del av enhver næringsvirksomhet. På bakgrunn av avgjørelsen kan man legge til grunn at finansinntekter skal inngå i enhver lavskattelandvurdering, uavhengig av bransje, så lenge selskapet eller innretningen driver næringsvirksomhet.

Dersom finansinntektene inngikk i lavskattelandvurderingen anførte skatteyter at disse måtte inngå i en «vektet» vurdering sammen med de skattefrie rederiinntektene (rederiinntektene var

---

⁵⁴ Zimmer (2015) s. 250.

skattefrie både etter norsk rett og i Singapore). Dette ville bidra til å utjevne den effektive beskatningen på denne typen rederivirksomhet (innen denne bransjen) i Norge og Singapore.

Siden rederiinntektene utgjorde det alt vesentligste av inntektgrunnlaget til selskapet (sammenlignet med de svært lave finansinntektene), ville den effektive beskatningen krype over 2/3 av norsk beskatning. Høyesterett kom til at de skattefrie rederiinntektene ikke skulle inngå i lavskattelandvurderingen, noe som innebærer at lavskattelandvurderingen ble basert på selskapets svært begrensede finansinntekter. Selv om denne konklusjonen kunne virke urimelig for skatteyteren var det ifølge Høyesterett en lovgiveroppgave å endre innholdet av lavskattelandbegrepet.

I lys av dommen er det verdt å merke seg at finansinntekter alene kan bli avgjørende for lavskattelandvurderingen, til tross for at de utgjør en marginal del av selskapets totale inntekter.

2.4 Kan det oppstilles et klarhetskrav i lavskattelandvurderingen?

2.4.1 Hva klarhetskravet innebærer

Klarhetskravet kom for alvor inn som et element i lavskattelandvurderingen i forbindelse med Cermaq-sakens gang gjennom forvaltningen og rettssystemet og dets eventuelle eksistens følger hovedsakelig av ulovfestet rett (forvaltningspraksis og rettspraksis). I ettertid har innfortolkningen av et slikt klarhetskrav høstet kritikk. Spørsmålet i det følgende blir derfor om det kan oppstilles noe klarhetskrav i lavskattelandvurderingen, sett i lys av dagens rettstilstand.

Det er i flere sammenhenger fremhevet både fra forvaltningen og domstolenes side at det å fastsette det effektive skattenivå i to ulike stater kan by på betydelige vanskeligheter og usikkerhet knyttet til vurderingen av relevante inntektstyper. Som et eksempel kan man vise til uttalelsene i forbindelse med behandlingen av Cermaq-saken i overligningsnemnda, hvor det uttales at lavskattelandvurderingen, herunder beregningen av de effektive inntektsskattesatser i hvert land «vil måtte basere seg på et relativt grovt skjønn».⁵⁵ Se også tilsvarende uttalelser under behandlingen av saken i tingretten.⁵⁶

---

⁵⁵ OLN-2000-6.

⁵⁶ TOSLO-2004-42666.

Videre har man uttalelser som dette fra Finansdepartementet i Utv. 2010 s. 1240, som riktignok gjaldt et annet spørsmål, men som allikevel illustrerer at det er tilfeldigheter knyttet til lavskattelandvurderingen, også sett i lys av ligningstekniske vurderinger og effektivitetshensyn:

Det er skattekontorets oppgave å finne frem til og vurdere vekten av det faktiske grunnlaget for sammenlikningen av norsk og utenlandsk skattenivå i det enkelte tilfellet. Hvor konkret skattekontoret skal gå til verks og hvilket detaljnivå man skal legge seg på, vil avhenge av omstendighetene og dermed kunne variere fra sak til sak.⁵⁷

Som følge av at det er svært vanskelig å fastsette den effektive skattesatsen, ikke bare i en stat, men i to stater helt eksakt, la overligningsnemnda, tingretten og lagmannsretten i Cermaq-saken til grunn et såkalt klarhetskrav. Klarhetskravet innebærer i realiteten at det må innfortolkes en viss «sikkerhetsmargin» ved sammenlikningen av de effektive skattesatsene, til gunst for skattyter. Dette medfører at man presumerer at tvilstilfeller skal tolkes i skatteytters favør. En slik tolkning fører i praksis til en oppmykning av to tredelsbrøken som fremgår av skatteloven § 10-63, og bidrar således til å viske ut den klare terskelen bestemmelsen stadfester.

For å illustrere kan man for eksempel vise til at skattekontoret kom til at Amax International Ltd. sine inntekter i land X var underlagt en effektiv beskatning på 65 % av norsk effektiv beskatning på tilsvarende inntekter. Det var imidlertid knyttet en viss usikkerhet til de tall som var lagt til grunn i beregningen. Om man i et slikt tilfelle skal legge til grunn ett klarhetskrav ville lavskattelandvilkåret fort ikke vært oppfylt, til tross for at den effektive beskatningen i land X (på bakgrunn av gjeldende beregninger) er under 2/3 av den effektive beskatningen i Norge.

Som det fremgår av tingrettsdommen la nemnda til grunn at dersom man befinner seg i grenseland for innslagspunktet for NOKUS-reglene, måtte det kreves «stor grad av sikkerhet» før totredelskravet ble ansett oppfylt og NOKUS-beskatning kunne legges til grunn.⁵⁸ I lagmannsretten ble klarhetskravet ansett avgjørende da retten konkluderte med at det ikke var grunnlag for NOKUS-beskatning og stadfestet tingrettens oppheving av ligningen:

---

⁵⁷ Utv. 2010 s. 1240.

⁵⁸ Se oppsummeringen i TOSLO-2004-42666.

Basert på det foranstående og hensyn tatt både til de usikkerhetsmomenter som generelt gjør seg gjeldende og til NOKUS-reglens formål, er lagmannsretten kommet til at det ikke med noen rimelig grad av sikkerhet kan legges til grunn at den chilenske selskapskatten – First Category Tax – i 2000 var lavere enn 2/3 av den alminnelige norske selskapskatten.⁵⁹

2.4.2 Er klarhetskravet gjeldende rett?

Om man tar utgangspunkt i ordlyden i skatteloven § 10-63 kan man ikke utlede noe klarhetskrav direkte av de formuleringer som følger av bestemmelsen. Snarere tvert imot trekker ordlyden opp en klar grense for hva som skal anses som lavskatteland etter norsk rett i form av et vilkår om at den effektive beskatningen i utlandet er lavere enn to tredeler av norsk effektiv beskatning for samme type selskap. Det at lovgiver har valgt en slik absolutt grense kan tas til inntekt for at meningen har vært å danne et klart skille mellom hva som er lavskatteland og normalskatteland. Dersom man skal operere med et klarhetskrav i denne sammenheng kan det føre til en utvisking av dette klare skillet, all den tid klarhetskravet i realiteten vil medføre en oppmykning av grensen i skattyters favør.

Forarbeidene til bestemmelsen gir heller ikke i seg selv grunnlag for at man ved lavskattelandvurderingen skal innfortolke et klarhetskrav. Som tidligere nevnt bygger selve begrunnelsen for klarhetskravet på at beregningene som ligger til grunn for lavskattelandvurderingen ofte må fastsettes skjønnsmessig, og at variablene endres fra år til år. I og med at forarbeidene ikke gir noen anvisning på et slikt klarhetskrav er det naturlig å forstå at den usikkerhet og mangel på forutberegnelighet som ligger i vurderingens natur, er innlemmet i selve lavskattelanddefinisjonen der to tredelskravet er lovfestet. Det er grunn til å anta at dersom det fra lovgivers side var ment å gjelde et klarhetskrav utover det som fremgår av ordlyden i loven, ville dette vært presisert i forarbeidene til bestemmelsen.

Siden klarhetskravet først ble lagt til grunn av tingretten i TOSLO-2004-42666 (Cermaq), har rettspraksis vært sprikende knyttet til klarhetskravets eksistens. I lagmannsrettens dom i LB-2014-42578 (Amerikalinjen) kom klarhetskravet etter domstolens syn ikke på spissen, ettersom den mente at det ikke var uklart at Singapore var et lavskatteland for det aktuelle type selskap. I et obiter-dictum tar retten allikevel til orde for at det ikke gjelder noe klarhetskrav i relasjon

---

⁵⁹ LB-2005-76733.

til lavskattelandsvurderingen.⁶⁰ Domstolen følger således opp den tilsvarende konklusjonen i tingrettsdommen.⁶¹ Høyesterett har ikke enda tatt stilling til klarhetskravets eksistens.

I følge tradisjonell juridisk teori skal man i utgangspunktet legge begrenset vekt på en obiter-dictum uttalelse, sammenlignet med rettslige standpunkt som er nødvendige for å avgjøre saken.⁶² En kan si at dette særlig gjør seg gjeldende når uttalelsen er fremsatt i underrettspraksis, og ikke av Høyesterett som i de senere år i større grad legger vekt på rettsavklaring og rettsutvikling i sine avgjørelser.⁶³ Begrunnelsen for at obiter dictum-uttalelser generelt har vært ansett for å ha mindre vekt, er den forvissning om at uttalelsene er fremsatt uten betydning for saken, og at de er dårligere overveiet enn de uttalelser selve domsresultatet bygger på.⁶⁴ Dette henger sammen med at spørsmålet i slike sammenhenger ofte ikke er satt på spissen i retten og dermed ikke forberedt og argumentert rundt tilstrekkelig. Tradisjonell metodelære taler således i utgangspunktet imot at uttalelsen til lagmannsretten i LB-2014-42578 (Amerikalinjen) tillegges stor vekt i denne sammenhengen. Motsetningsvis fremstår klarhetskravet avgjørende for konklusjonen i LB-2005-76733 (Cermaq). Dette taler for at Cermaq-dommen tillegges større vekt i argumentasjonen knyttet til dette spørsmålet.

På den annen side fremgår ingen rettslig argumentasjon for klarhetskravets eksistens i Cermaq-dommen. Dette må sees i lys av at både skattyter og staten i denne saken anførte at det måtte oppstilles et klarhetskrav. Med en slik enighet mellom partene, var det ingen foranledning for retten til å gjennomføre grundige juridiske drøftelser av klarhetskravets eksistens. Det at domstolen allikevel ikke problematiserer klarhetskravets eksistens, særlig sett i lys av det øvrige rettskildet bildet (lov og forarbeider), kan man argumentere for at svekker den rettskildemessige vekten av dommen.

Et element en kan bite seg merke i er at staten i Cermaq-dommen anfører at det foreligger et klarhetskrav, mens de i Amerikalinjen-dommen motsetter seg klarhetskravets eksistens. Det kan virke som at staten i denne sammenheng ikke er enig med seg selv om hva som er gjeldende rett. Det at staten tidligere har anført at klarhetskravet eksisterer er ikke i seg selv et særlig

---

⁶⁰ Se LB-2014-42578 under overskriften «konklusjon».

⁶¹ TAHER-2013-71574.

⁶² Høgberg (2019) s. 279.

⁶³ Skoghøy (2002) s. 337.

⁶⁴ Høgberg (2019) s. 279.

tungtveiende argument i denne retningen. Allikevel kan dette benyttes som et argument for at klarhetskravet har hatt et visst fotfeste og oppslutning i rettslivet.

Amerikalinjen-sakene ble avsagt etter Cermaq-sakene. Dette innebærer at både tingretten og lagmannsretten aktivt fravek konklusjonen i Cermaq-saken. En kan på bakgrunn av dette argumentere for at Amerikalinjen-dommene innebærer en aktiv kursforandring av domstolene. Dette er i underrettspraksis ikke uvanlig og en slik «kursforandring» kan i enkelte tilfeller også gjenfinnes i Høyesterettspraksis.⁶⁵

I TAHER-2013-71574 (Amerikalinjen) drøftes problemstillingen noe mer inngående. Her undergraver domstolen vekten av lagmannsrettens dom i Cermaq ved å vise til at klarhetskravet blir uttrykt nærmest i et obiter dictum. Dette begrunnes i at domstolen peker på at lagmannsretten i Cermaq-saken uttalte at klarhetskravet «må særlig gjelde» når selskapers satsning i utlandet er motivert ut fra «naturgitte driftsforutsetninger». En kan spørre om dette er en riktig tolkning av uttalelsene i Cermaq-dommen. Det er mer naturlig å forstå lagmannsretten i Cermaq-dommen slik at klarhetskravet er et prinsipp som gjelder generelt, men at hensynene bak klarhetskravet særlig gjør seg gjeldende i slike tilfeller. En slik forståelse underbygges av sitatet fra konklusjonen til lagmannsretten i Cermaq-dommen, som er sitert ovenfor (note 59).

I tillegg foretar tingretten en sammenligning mellom sin sak og saken i Cermaq og konstaterer at i Amerikalinjen-saken var «internasjonal skipsfart ikke knyttet til naturgitte driftsforutsetninger».⁶⁶ Det ble uttalt at «ulikheten i sakene reduserer derfor vekten av Borgarting lagmannsretts konstatering av at det gjelder et generelt klarhetskrav i denne saken».⁶⁷ I lys av disse uttalelsene er naturlig å forstå tingretten slik at den aksepterer at et klarhetskrav kan gjelde i visse tilfeller (for eksempel når driften i utlandet er motivert av naturgitte driftsforutsetninger), men at det ikke gjelder et generelt klarhetskrav. En slik tolkning vil derimot føre galt av sted og har ingen holdepunkter i hverken lov, forarbeider eller øvrig rettspraksis. Samtidig vil en slik forståelse være uklar og vanskelig å håndheve i fremtidige saker, ettersom det ikke trekkes opp klare grenser for i hvilke sammenhenger klarhetskravet skal gjelde og ikke.

---

⁶⁵ Til illustrasjon innen skatteretten: Rt. 1994 s. 132, Rt. 1995 s. 455 og Rt. 1998 s. 794.

⁶⁶ TAHER-2013-71574.

⁶⁷ TAHER-2013-71574.

Sammenfatningsvis trekker underrettspraksis i ulike retninger. Det er allikevel grunn til å vektlegge at nyere praksis ser ut til å konkludere med at det ikke eksisterer et generelt klarhetskrav ved sammenligningen av skattenivåene. Dette kan tas til inntekt for at rettspraksis beveger seg bort fra å anerkjenne klarhetskravet som et element i lavskattelandsvurderingen.

Det finnes også uttalelser i forvaltningspraksis som omhandler klarhetskravets eksistens. I SKNS1-2019-39 (Sportradar) var ikke klarhetskravet sentralt, men visse uttalelser kan allikevel indikere at nemnda legger til grunn at det eksisterer et klarhetskrav i relasjon til lavskattelandsvurderingen. Skatteklagenemnda uttaler blant annet følgende: «Det foreligger heller ikke små forskjeller, slik skattepliktige anfører, som gjør at lavskatteland ikke kan konstateres». ⁶⁸ Det er naturlig å tolke nemda slik at det her henvises til klarhetskravet, og at nemnda anser klarhetskravet for å være en del av gjeldende rett, men slik saken lå an i det aktuelle tilfellet ville ikke klarhetskravet komme på spissen.

I SKN-2007-47 uttaler nemnda at det ikke kan «innfortolkes noe annet krav til sannsynlighetsovervekt enn det som gjelder generelt i skattelovgivningen, når ikke annet er angitt». ⁶⁹ Dette må forstås slik at nemnda avviser at man kan innfortolke noe klarhetskrav når dette ikke fremgår av lov eller forarbeider.

Sakene illustrerer at det også innad i forvaltningen synes å være ulike synspunkter på om klarhetskravet skal inngå som et element i lavskattelandsvurderingen.

2.4.2.1 Konklusjon

Det klare utgangspunktet er at det ikke gjelder noe alminnelig prinsipp i skatteretten om at man i tvilstilfeller skal tolke skattelover i favør av skatteyter. ⁷⁰ Etersom hverken lov eller forarbeider gir støtte for innfortolkningen av et klarhetskrav, ville det etter mitt syn være avgjørende at rettspraksis klart trakk i retning av en slik fortolkning. Dette gjør seg særlig gjeldende når det ikke foreligger noen avgjørelse fra Høyesterett som kan tas til inntekt for at klarhetskravet skal inngå i lavskattelandsvurderingen. Når dette ikke er tilfellet, taler de beste grunner for å ikke anerkjenne klarhetskravet som en del av lavskattelandsvurderingen etter gjeldende rett. I tillegg

---

⁶⁸ SKNS1-2019-39 punkt 6.2.3.7.

⁶⁹ SKN-2007-47 under overskriften «skattenivåene».

⁷⁰ Zimmer (2014) s. 49.

må det ha en viss vekt at domstolene i nyere praksis ser ut til å ha beveget seg bort fra å akseptere klarhetskravet som en del av vurderingen.

Det å ikke innfortolke et klarhetskrav ved lavskattelandvurderingen vil kunne virke urimelig for skatteyter, all den tid konklusjonene kan virke tilfeldige og lite forutberegnelige sett i lys av de vanskelighetene og den usikkerheten som ofte knytter seg til fastsettelsen av de effektive skattenivåer i de to stater (særlig i selskapets/innretningens hjemstat). Allikevel er det grunn til å trekke frem at Høyesterett i HR-2016-565-A (Amerikalinjen) gir uttrykk for at selv om reglene kan virke urimelige for skatteyter og fører med seg konsekvenser som lovgiver ved vedtaket ikke forutså, så vil det være en lovgiveroppgave å endre lavskattelanddefinisjonen i skatteloven § 10-63. Uttalelsen til Høyesterett gjaldt konklusjonen om at skattefrie inntekter skulle holdes utenfor sammenligningsgrunnlaget i lavskattelandvurderingen, men er av en slik karakter at tilsvarende synspunkter også gjør seg gjeldende i denne sammenheng.

2.5 Svarte- og hvitelister

Det er derimot ikke i alle sammenhenger nødvendig å foreta en lavskattelandvurdering etter skatteloven § 10-63, som står i kjernen av denne oppgaven. I forbindelse med innføringen av fritaksmetoden, som ville gi lavskattelandbegrepet enda større betydning i norsk rett, ble det fra departementets side foreslått å forskriftsfeste en «liste med land som skal anses som lavskatteland og en liste over land som ikke skal anses som lavskatteland» med hjemmel i skatteloven § 10-70.⁷¹ I dag finnes disse listene i skattedirektoratets skatteforskrift (fssd) §§ 10-63-2 og 10-63-3. I juridisk teori er disse listene gjerne omtalt som hviteliste og svarteliste. I utgangspunktet er det om den «generelle effektive inntektsbeskatningen» for selskaper i det aktuelle land er over eller under to tredeler av den effektive inntektsbeskatningen av selskaper i Norge som er retningsgivende for om et land skal innføres på den ene eller andre listen.⁷²

Bakgrunnen for utarbeidelsen av listene var å redusere ressursbruken knyttet til lavskattelandvurderingen, samt øke forutberegneligheten for skatteyterne.⁷³ For at disse formålene skal oppfylles er utgangspunktet at listene er bindende uten at man behøver å foreta noen nærmere vurdering etter skatteloven § 10-63 for å avgjøre om selskapet er hjemmehørende i et lavskatteland

---

⁷¹ Ot.prp.nr.1 (2004-2005) s. 69.

⁷² Innst.O.nr.10 (2004-2005) punkt 6.4.1.

⁷³ Ot.prp.nr.1 (2004-2005) s. 69.

eller ikke.⁷⁴ Når det gjelder hvitelisten tas det riktignok visse forbehold. Blant annet gjelder ikke listen dersom det aktuelle selskapet (typisk et holdingselskap) hovedsakelig oppbærer skattefrie/lavt beskattede aksjeinntekter fra investeringer i lavskatteland, jf. fssd. § 10-63-3 andre ledd. Listen gjelder heller ikke automatisk dersom selskapet beskattes under særlig gunstige skatteregler (incentivordninger).⁷⁵

3 Særlig om lavskattelandvurderingen i relasjon til skattemessige incentivordninger

3.1 Skatteincentivordninger

Et skatteincentiv defineres gjerne som et unntak fra en stats alminnelige skatteregime, med formål om å stimulere til investeringer innen bransjer og områder som ikke ville blitt gjennomført uten incentivene.⁷⁶

Skatteincentivordninger kan være mangeartede, og kan variere i form og innhold fra land til land og innad i en stat. Som nevnt, hadde man i Sveits inntil nylig såkalte «mixed company»-regler. Disse reglene gikk ut på at selskaper som hovedsakelig drev virksomhet utenfor Sveits, etter søknad kunne bli underlagt en langt gunstigere beskatning enn ellers. Til illustrasjon kan man vise til SKNS1-2019-39 (Sportradar), hvor skatteklagenemnda kom frem til at et «mixed company» kunne ha en effektiv skattesats på overskudd mellom 7,83 % til 12,15 %.⁷⁷ Også i Norge har man regler som kan betraktes som en form for skatteincentivordninger. Blant annet har man reglene om såkalt skatteFUNN. Disse innebærer at selskaper som er skattepliktige til Norge og har eget organisasjonsnummer i Brønnøysundregistrene kan søke om skattefradrag på inntil 19 % for kostnader som selskapet har tilknyttet forsknings- og utviklingsprosjekter, jf. skatteloven § 16-40.

Den mest kjente formen for skatteincentiv, og den typen skatteincentiv som har skapt mest debatt både nasjonalt og internasjonalt, er såkalt tax holiday.

---

⁷⁴ Innst.O.nr.10 (2004-2005) punkt. 6.4.1.

⁷⁵ Ot.prp.nr.1 (2004-2005) s. 69.

⁷⁶ Se SKNS1-2019-39 under overskriften «saksforholdet».

⁷⁷ Se SKNS1-2019-39 under overskriften «saksforholdet».

3.2 Tax holiday

Tax holiday er en ordning som tradisjonelt sett benyttes av u-land med det formål å tiltrekke seg direkteinvesteringer fra utenlandske investorer. Denne typen lovgiving er ofte designet slik at investeringsstatens behov i størst mulig grad blir oppfylt. Dette innebærer at tax holiday-reglene kan rette seg mot investering i bestemte bransjer, innen bestemte landområder eller investering mer generelt.⁷⁸

Tanken bak slike regler er at investeringene ut i fra et langsiktig perspektiv vil gi økt skatteproveny til staten. I tillegg vil slike utenlandske direkteinvesteringer i mange sammenhenger skape en synergieffekt, i den forstand at investeringene fører til mer arbeid, økt inntekt for lokalbefolkningen og økt tilflytning, som igjen vil øke statens skatteproveny.⁷⁹ Også lokalt næringsliv vil kunne blomstre i kjølvannet av slike investeringer (detaljhandel m.m.). Slike bieffekter gjør seg i utgangspunktet kun gjeldende dersom investeringene knytter seg til reell aktivitet/virksomhet med tilstedeværelse i investeringslandet. Dette er grunnen til at mange tax holiday-ordninger kun retter seg mot aktive inntekter (og avgrenser mot passive inntekter).⁸⁰

Et annet element er at tax holiday-lovgivning kan medføre dobbel ikke-beskatning. Dobbelt ikke-beskatning innebærer at inntekten hverken blir beskattet av kildestaten eller hjemstaten og således slipper unna beskatning. Dette problemet oppstår særlig i de tilfeller der aksjonærenes hjemstat ikke har CFC-lovgivning eller CFC-lovgivningen ikke gjelder for det aktuelle tilfellet.⁸¹

Det er tidsbegrensningen som skiller tax holiday fra andre former for skatteunntak og redusert skatt generelt.⁸² I slike sammenhenger er land som benytter tax holiday, som hovedregel i utgangspunktet normalskatteland. På bakgrunn av norske regler kan derimot disse landene bli ansett som lavskatteland for perioden tax holiday-ordningen er effektiv. I neste punkt skal jeg se nærmere på om, og eventuelt når, skatteincentivordninger skal tas med i lavskattelandvurderingen.

---

⁷⁸ Bjerkestuen (2015) punkt 1.4.

⁷⁹ Bjerkestuen (2015) punkt 1.4.

⁸⁰ Bjerkestuen (2015) punkt 1.4.

⁸¹ Zimmer (2014b) punkt 8.

⁸² Bjerkestuen (2015) punkt 1.4.

3.3 I hvilken utstrekning skal skatteincentivordninger inngå i lavskattelandvurderingen?

I lys av lavskattelandvurderingens karakteristikk blir spørsmålet i hvilken utstrekning skatteincentivordninger skal inngå i sammenligningsgrunnlaget. Utgangspunktet er at skattemessige incentivordninger som påvirker den effektive beskatningen skal tas med i sammenligningsgrunnlaget i lavskattelandvurderingen. I forarbeidene til både NOKUS-reglene og fritaksmetoden er det uttalt at dersom det er gitt «særregler for bestemte typer selskaper, virksomheter eller inntekter» skal disse reglene inngå i vurderingsgrunnlaget.^{83 84} Det er naturlig å tolke ordlyden i forarbeidene i den retning at benevnelsen «særregler» blant annet sikter til skatteincentiver. Videre er en tilsvarende forståelse lagt til grunn av Finansdepartementet⁸⁵, i forvaltningspraksis⁸⁶, juridisk teori⁸⁷ og nå senest av Oslo tingrett i TOSLO-2019-90014 (Sportradar).

3.3.1 Finnes det situasjoner der skattemessige incentivordninger ikke skal inngå i lavskattelandvurderingen?

Lagmannsretten i *Cermaq*-dommen uttaler at «forhold som kan være av betydning for vurderingen av den effektive skattesats, men som må tilskrives individuelle, ikke bransjetilknyttede forhold, skal det i utgangspunktet ikke legges vekt på».⁸⁸ Uttalelsen er generell og må anses for også å gjelde for vurderingen av om skattemessige incentivordninger skal innbakes i lavskattelandvurderingen. Dette innebærer en mulig begrensning i omfanget av hvilke skatteincentiver som skal hensyntas. I lys av dette blir spørsmålet i det følgende om det finnes situasjoner der skattemessige incentivordninger ikke skal inngå i vurderingen, og eventuelt hvor grensene skal trekkes.

På bakgrunn av uttalelsene i *Cermaq* og senere i *Aban* er det to elementer som er fremtredende. Det må ved lavskattelandvurderingen avgrenses mot «forhold som er av mer konkret og individuell art», samt «ikke er bransjetypiske»⁸⁹. Særlig problematisk kan det derfor bli dersom skatteincentivenes karakteristika for eksempel gjelder generelt og ikke er knyttet opp til en bestemt bransje. I slike tilfeller kan man potensielt ende opp i en situasjoner der incentivordningen

---

⁸³ Ot.prp.nr.16 (1991–1992) s. 79.

⁸⁴ Ot.prp.nr.1 (2004–2005) s. 65 og 69.

⁸⁵ Utv. 2010 s. 1240.

⁸⁶ Se SKNS1-2019-39.

⁸⁷ Zimmer (2019) s. 423.

⁸⁸ LB-2005-76733.

⁸⁹ Rt. 2014 s. 196 avsnitt 44.

ikke er «bransjetyrisk» og ikke er av «konkret og individuell art». Det at incentivordningen ikke er bransjetyrisk indikerer isolert sett at den ikke skal inngå i lavskattelandvurderingen. At incentivordningen ikke er av «konkret og individuell art» taler derimot isolert sett for at incentivordningen skal inngå i sammenligningsgrunnlaget. Dette innebærer at man ender opp i en slags mellomstilling der kun ett av elementene som representerer en begrensning i hva som skal inntas i lavskattelandvurderingen, anses oppfylt.

Dette ville blant annet være tilfellet for de nå avsluttede «mixed company»-reglene i Sveits. Skatteklagenemnda konkluderte med at til tross for at «mixed company»-reglene «verken var «bransjetyriske» eller av «konkret, individuell art», skulle skatteincentivordningen tas med i grunnlaget for lavskattelandvurderingen.⁹⁰ I den påfølgende dommen fra Oslo tingrett, knyttet til samme saksforhold, ligger samme forståelse til grunn for rettens konklusjon. I likhet med Skatteklagenemnda konkluderte tingretten med at Sveits i det konkrete tilfellet var å anse som et lavskatteland.

I lys av praksis både i forvaltningen og domstolene kan man på generelt grunnlag gjøre visse slutninger i et forsøk på å klarlegge gjeldende rett. Om man ser hen til konklusjonene i den den relativt ferske retts- og forvaltningspraksisen på området kan man tenke seg at man foretar en tredeling når det gjelder hvilke typer skatteincentiver som skal inngå i lavskattelandvurderingen.

I første rekke har man den typen incentivordninger som er av en slik art at de kun retter seg konkret mot det aktuelle selskap (og som en direkte konsekvens dermed heller ikke kan sies å være bransjetyriske). Denne formen for skatteincentiver er markert som situasjon nummer 1 i tabellen under. Slike incentivordninger faller klart nok utenfor lavskattelandvurderingen. Eksempelvis kan man i denne sammenheng tenke seg nærmest avtalerettslige konstruksjoner mellom staten og det aktuelle selskap, som for eksempel gir en lavere effektiv beskatning i noen år i forbindelse med oppstarten av et prosjekt.

Deretter har man incentivordninger/skattefritaksordninger som etter sin egenart ikke er av konkret eller individuell karakter, men som samtidig heller ikke er naturlig å betrakte som typiske for den bransjen selskapet opererer i (og som dermed havner i en mellomstilling). I tabellen

---

⁹⁰ SKNS1-2019-39 punkt 6.2.

under er dette markert som situasjon nummer 2. Et eksempel på incentivordninger av denne typen vil være de sveitsiske «mixed company»-reglene. Som illustrert over er ikke konklusjonen opplagt, sett i lys av de generelle uttalelsene knyttet til lavskattelandvurderingen i Aban- og Cermaq-dommene. Nemndsavgjørelsen og resultatet i tingrettsdommen tyder derimot på at denne typen ordninger skal tas med i lavskattelandvurderingen.

Til slutt har man incentivordninger/skattefritaksordninger, som ikke er av konkret og individuell art og som samtidig må betraktes som bransjetypiske. I tabellen under er dette markert som situasjon nummer 3. Denne typen skatteincentiver skal med i sammenligningsgrunnlaget etter lavskattelandvurderingen. Her er løsningen opplagt, sett i lys av momentene som trekkes frem i rettspraksis.

*Tabellen illustrerer de funn jeg har gjort på en skjematisk måte. Tabellen forutsetter at hvert moment enten er oppfylt eller ikke er oppfylt. Det er vanskelig å forestille seg en situasjon der et incentiv er bransjetypisk og samtidig av konkret og individuell art, derav anvisningen «ikke mulig» i tabellen.

Momenter	Ikke bransjetypisk	Bransjetypisk
Ikke konkret og individuell art	(2) Ja	(3) Ja
Konkret og individuell art	(1) Nei	(ikke mulig)

For å konkludere er det kun i situasjoner der selskapet nyter godt av helt skreddersydde incentivordninger som kun selskapet selv (og muligens et fåtall andre selskaper) kan benytte seg av, at incentivordningen skal holdes utenfor lavskattelandvurderingen. I praksis er dette svært sjelden tilfellet. Med andre ord kan man på bakgrunn av nyere forvaltnings- og rettspraksis trekke den slutning at det er momentet knyttet til om incentivordningene retter seg direkte mot selskaps individuelle forhold som er det dominerende elementet i vurderingen. Momentet knyttet til om incentivene er bransjetypiske, ser således ut til å komme mer i bakgrunnen i denne sammenhengen.

Skatteincentivordningers påvirkning på lavskattelandvurderingen kan få store konsekvenser, også utover de rent innlysende. Det kan stilles spørsmål ved om slike incentivordninger i visse sammenhenger er kompatible med etablerte norske regelsett som for eksempel NOKUS-reglene og fritaksmetoden. I det videre skal jeg undersøke hvilke implikasjoner skatteincentivordninger kan ha i relasjon til nettopp disse regelsettene.

3.4 Skatteincentivordninger og NOKUS-reglene

Spørsmålet om NOKUS-reglene burde gjelde i relasjon til tax holiday-land oppstår som en konsekvens av utformingen av de norske NOKUS-reglene (og tilsvarende CFC-lovgivning). Det forutsettes at «EØS-unntaket» og «skatteavtaleunntaket» i skatteloven § 10-64 ikke er oppfylt. Faktum er at skattefordelen som i tråd med formålet bak reglene var tiltenkt skatteyteren isteden tilfaller aksjonærenes hjemstat, gjennom løpende beskatning av overskuddet i selskapet. Sagt på en annen måte nyter (typisk) i-land godt av skatteincentivene i (typisk) u-land, med den konsekvens at u-landene ikke oppnår målsetningene som ligger til grunn for incentivene til å begynne med. En kan derfor si at denne typen skatteregler i i-land undergraver u-landenes skattepolitikk. I lys av dette blir spørsmålet i det følgende om NOKUS-reglene burde gjelde i relasjon til tax holiday-land.

Det har lenge vært debattert om tax holiday i det hele tatt er ønskelig. Særlig organisasjoner som OECD og Verdensbanken har stilt seg negative til denne typen skattepolitikk og argumentert for at slike skatteincentiver er mer til skade enn gunst for utviklingsland.⁹¹ Spesielt har faren for såkalt skattekonkurrans blant u-land, med en «race to the bottom» argumentasjon, blitt trukket frem som en hemsko for denne typen regulering. På tross av at slike betraktninger er fremtredende i mange vestlige stater og overnasjonale organer, råder det også en oppfatning om at man bør akseptere de skattepolitiske beslutninger utviklingslandene tar.⁹² Slike politiske betraktninger vil ikke berøres ytterligere, men belyser at temaet er skjørt og komplekst.

På bakgrunn av dette har enkelte tatt til orde for at NOKUS-reglene ikke bør gjelde i situasjoner hvor lavskattelandvilkåret oppfylles som følge av tax holiday, med hensikt å beskytte formålene som ligger til grunn for tax holiday-reglene. Det problematiske med en slik tilnærming vil blant annet knytte seg til utformingen av reglene. Skal man operere med en øvre grense for hvor lenge tax holiday kan vare? Hva med andre typer skatteincentiver (med helt eller delvis andre formål), skal disse også omfattes? Hva med de skatteincentiver man søker om, år for år (slik som de nevnte «mixed company»-reglene i Sveits), skal eventuelt denne typen incentiver omfattes av en slik regulering? Det virker som at en slik tilnærming til problemet vil føre med seg flere spørsmål enn svar.

---

⁹¹ Bjerkestuen (2015) punkt 1.5.

⁹² Zimmer (2014b) punkt 8.

NOKUS-reglene i Norge omfatter i utgangspunktet alle inntekter til det utenlandske selskap eller innretning, uavhengig av om disse er av aktiv eller passiv karakter. Det er derimot ikke uvanlig at tilsvarende CFC-regler i andre land kun retter seg mot passive inntekter. Eksempelvis kan man i denne sammenheng vise til CFC-lovgivningen i blant annet Frankrike og Japan.⁹³ Et slikt skille mellom passiv inntekt (omfattet) og aktiv inntekt (ikke omfattet) kan fremstå som en mulig løsning på problemet, all den tid de fleste tax holiday-ordninger i hovedsak er rettet mot aktive inntekter.⁹⁴ Investeringer kun med sikte på passiv inntekt vil i liten grad bidra til å oppfylle tax holiday-reguleringsens bakenforliggende formål (se over). Ved å begrense NOKUS-beskatningen til passive inntekter, vil Norge i minimal grad stikke kjepper i hjulene for de bakenforliggende hensyn som ligger til grunn for u-lands skattepolitiske beslutninger om å benytte tax holiday.

Et annet problematisk aspekt ved dagens NOKUS-regler er at norske deltakere må betale utflyttingsskatt ved opphør av NOKUS-beskatning. Dette legger en ytterligere skattebyrde på norske deltakere, som vil bli pliktig til å foreta et gevinststoppgjør på eiendeler og forpliktelser.⁹⁵ Denne typen beskatning kan være til hinder for at tax holiday-incentivet får en ønsket effekt, ettersom norske investorer frykter den mulige skattebelastningen ved opphør av tax-holiday-perioden og dermed unnlater å foreta investeringer i slike stater til å begynne med.

Reglene om utflyttingsskatt følger av skatteloven § 9-14 og innebærer en skatteplikt for eiere eller gevinster som tas ut av norsk beskatningsområde. Gevinsten beregnes som om eieren eller forpliktelsen var realisert siste dag før utflyttingen (opphør av NOKUS-beskatning). Dette kan fremstå som svært urimelig for skatteyter, all den tid vedkommende ikke kan kontrollere beskatningen i kildestaten. Skatteyter kan i liten grad gardere seg mot innføring og opphør av NOKUS-beskatning gjennom lavskattelandkriteriet. Skatteyter har større mulighet til å ta sine forhåndsregler når NOKUS-beskatning står og faller på kontrollkriteriet. I slike sammenhenger kan skatteyter blant annet sørge for å regulere omsetningen av eierandeler, ved å få inntatt bestemmelser om dette i selskapets vedtekter eller i en aksjonæravtale.⁹⁶ Denne typen kontrollmuligheter har ikke skatteyter når det er lavskattelandvilkåret som er avgjørende for at

---

⁹³ Bjerkestuen (2015) punkt. 2.4.

⁹⁴ Zimmer (2014b) punkt 8.

⁹⁵ Se skatteloven § 9-14 (2) bokstav c.

⁹⁶ Zimmer (2019) s. 439.

NOKUS-beskatning skal opprettholdes. I tillegg til dette har lovgiver tatt hensyn til å motvirke utslag av årlige svingninger i aksjonærsammensetningen i skatteloven § 10-62. Ved å begrense NOKUS-reglene til kun å gjelde passive inntekter, vil man i det alt vesentlige unngå slik problematikk knyttet til utflyttingsskatt ved opphør av status som lavskatteland, som er beskrevet ovenfor.

På den annen side vil en slik innskrenking av NOKUS-reglenes anvendelsesområde til kun å omfatte passive inntekter naturlig nok bidra til å svekke det norske skattefundamentet. Samtidig vil en slik endring medføre en mindre grad av nøytralitet i beskatningen for den tiden tax holiday-ordningen er operativ, ettersom aktive inntekter generelt da blir unnlatt beskattet/beskattet svært lavt i motsetning til tilsvarende inntekter fra norsk virksomhet. En kan spørre om en slik utforming av NOKUS-reglene vil kunne virke drivende for utenlandske investeringer contra investeringer i norsk virksomhet og på den måten bidra til å svekke norsk næringsliv. Ettersom kapitaleksportnøytralitet i forarbeidene til NOKUS-reglene er fremhevet som et særlig viktig hensyn, fordrer det nøye overveielser før man eventuelt vedtar regler som er egnet til å svekke dette formålet, om enn kun for en avgrenset periode (tax holidays varighet).

Om man ser bort fra diskusjonen vedrørende om tax holiday-lovgivning og lignende skatteincentiver er et gode eller et onde og legger til grunn at utviklingslands skattepolitikk bør aksepteres og respekteres, er jeg av den oppfatning at de beste grunner taler for å innskrenke NOKUS-reglenes anvendelsesområde til kun å gjelde passive inntekter. På den måten vil man i de aller fleste tilfeller unngå at NOKUS-reglene legger bånd på (og utnytter) utviklingslands skattepolitiske beslutninger gjennom kontinuerlig NOKUS-beskatning. Samtidig vil en slik regel i et tilsvarende omfang løse problematikken knyttet til utflyttingsskatt ettersom regelen i skatteloven § 9-14 andre ledd bokstav c da ikke lenger vil være en hjemmel for slik beskatning i disse tilfellene.

3.5 Skatteincentivordninger og fritaksmetoden

3.5.1 Tidsperspektiv for lavskattelandvurderingen

Ordlyden i skatteloven § 10-63 gir ikke klart uttrykk for om lavskattelandvurderingen skal foretas i lys av en lengre tidsperiode, eller om man kun skal se hen til det aktuelle inntektsår ved vurderingen. Det fremgår allikevel av lovteksten at det skal foretas en sammenligning av «skatten selskapet eller innretningen ville ha blitt ilagt dersom det/den hadde vært hjemmehørende i Norge». En kan argumentere for at ordlyden, slik denne er formulert, indikerer at vurderingen

gjøres år for år, hvor det er beskatningen det aktuelle inntektsår som er avgjørende for sammenligningen. Noe klart svar gir derimot ordlyden ikke.

Forarbeidene til lavskattelandbestemmelsen i skatteloven § 10-63 gir derimot uttrykk for at lavskattelandvurderingen skal gjøres i lys av et noe lengre tidsperspektiv. Det uttales at dersom selskapet betaler mindre skatt i ett enkelt år og således faller under 2/3 kravet, skal landet der selskapet er hjemmehørende ikke anses som lavskatteland. Det samme gjelder med motsatt fortegn. Dersom selskapet i ett enkelt år betaler mer skatt og av den grunn overstiger 2/3 kravet, vil selskapet allikevel være hjemmehørende i et lavskatteland.⁹⁷ Ut fra forarbeidene fremgår det altså at det er den effektive beskatningen over en periode utover ett enkelt år som er avgjørende for vurderingen. Det overordnede formålet med denne presiseringen i forarbeidene er å skape stabilitet i beskatningen (da særlig med tanke på lavskattelandvurderingen i relasjon til NO-KUS-reglene, ettersom det her typisk er tale om skattlegging av en jevn inntektsstrøm til selskapet eller innretningen).

Sett i lys av at forarbeidene forutsetter at lavskattelandvurderingen skal foretas over en noe lengre tidsperiode enn kun ett enkelt inntektsår, blir spørsmålet hvilket tidsperspektiv som skal ligge til grunn for vurderingen. Forarbeidene er noe uklare når det gjelder hvilket tidsperspektiv som skal anlegges ved sammenligningen, utover at beskatningen i ett enkelt år ikke er avgjørende. Det følger imidlertid av forvaltningspraksis, se i denne sammenheng blant annet SKNS1-2019-39 og Utv. 2001 s. 278, at lavskattelandvurderingen skal foretas over en periode på 2-3 år. Dette er også lagt til grunn i administrative uttalelser fra Finansdepartementet⁹⁸ og Skattedirektoratet⁹⁹, samt i Skatte-ABC¹⁰⁰. En slik enhetlig forvaltningspraksis har betydelig vekt. Dette har ført til at også domstolene har lagt til grunn forvaltningens tolkning av forarbeidsuttalelsene, nemlig at lavskattelandvurderingen skal foretas over 2-3 år.¹⁰¹

På bakgrunn av det skisserte rettskildet bildet fremstår det ganske tydelig hva som er gjeldende rett. På tross av dette kan man i et de lege ferenda-perspektiv spørre om det er slik forarbeidene bør tolkes. Det ser ut som at tolkningen stammer fra en forvaltningspraksis som har oppstått på

---

⁹⁷ Ot.prp.nr.16 (1991-1992) s. 79.

⁹⁸ Utv. 2010 s. 1240.

⁹⁹ BFU 18/14.

¹⁰⁰ Skatte-ABC [214-2.2].

¹⁰¹ LB-2014-42578.

bakgrunn av en antitetisk fortolkning av uttalelsene i forarbeidene. En kan i lys av dette spørre om det er grunnlag for en slik kategorisk regel.¹⁰² Særlig kan en tenke seg at et selskap i to år på rad faller under 2/3 kravet. Er det i en slik sammenheng riktig at selskapet skal anses hjemmehørende i et lavskatteland hvis det ellers har blitt normalbeskattet? Det at selskapet to år på rad faller under 2/3 kravet kan i og for seg også indikere at den opprinnelige normalskattelandvurderingen var feil, og at landet skulle ha vært definert som et lavskatteland.¹⁰³ Videre vil en slik vag tidsangivelse kunne by på visse utfordringer for skatteyster i et forutberegnelighetsperspektiv (se punkt 3.5.3).

Tidligere i oppgaven har jeg vist til TOSLO-2019-90014 hvor Sportradar var underlagt en skatteincentivordning, nemlig sveitsisk «mixed company»-beskatning. Spørsmålet var om Sveits på bakgrunn av dette gunstige skatteregimet var å betrakte som et lavskatteland i denne sammenheng. I den forutgående avgjørelsen fra skatteklagenemnda ble det slått fast at lavskattelandvurderingen måtte skje over en periode på 2-3 år i henhold til forvaltningspraksis, og at realisasjonsåret (året der inntekten innvinnes av morselskapet) skulle inngå.¹⁰⁴ Det avgjørende var derfor hvordan selskapet hadde blitt beskattet de tre seneste årene, inklusive realisasjonsåret, noe som i denne saken utgjorde årene 2012-2014. Avgjørelsen illustrerer hvordan skatteincentivordninger slik som (de nå opphevede) «mixed company»-reglene i Sveits og andre tilsvarende incentivordninger kan innebære at lavskattelandvilkåret oppfylles til tross for at selskapet i utgangspunktet befinner seg i et normalskatteland.

3.5.2 Tidspunktet for lavskattelandvurderingen etter fritaksmetoden

Hverken ordlyden i skatteloven § 10-63 eller ordlyden i skatteloven § 2-38 gir noen anvisning på hvilket tidspunkt lavskattelandvurderingen skal gjennomføres. I forarbeidene til fritaksmetoden er det derimot gitt følgende uttalelse som indikerer når lavskattelandvurderingen skal foretas ved utbytte og gevinst: «Avgjørende vil være hvorvidt det utenlandske selskapet er hjemmehørende i lavskatteland i det inntektsår utbytte eller gevinst innvinnes, eller tap oppføres».¹⁰⁵ Det avgjørende for vurderingen er altså om selskapet er hjemmehørende i et lavskatteland i det inntektsår utbyttet eller gevinsten innvinnes, eller tapet oppføres, av selskapet som

---

¹⁰² Hovland (2006) s. 122.

¹⁰³ Hovland (2006) s. 123.

¹⁰⁴ SKNS1-2019-39, under overskriften «saksforholdet».

¹⁰⁵ Ot.prp.nr.1 (2004-2005) s. 66.

eier aksjene.¹⁰⁶ Hva som innebærer å innvinne utbytte og gevinst/oppofre tap må sees i lys av henholdsvis selskapsrettslige og avtalerettslige regler.¹⁰⁷

I et utbytteperspektiv vil innvinningen utgjøre det tidspunkt avgjørelsen om å utdele utbytte besluttes etter relevante selskapsrettslige bestemmelser. I norsk aksjeselskapsrett er dette tidspunktet når generalforsamlingen beslutter utdeling av utbytte, etter forslag fra styret, jf. aksjeloven § 8-2 første ledd. Generalforsamlingens beslutning vil også være det avgjørende tidspunkt etter de fleste utenlandske staters rettsregler. Dette innebærer at dersom generalforsamlingen i oktober 2020 fattet beslutning om utdeling av utbytte, mens utbyttet først utdeles i mai 2021, vil skatteyder (selskapsaksjonæren) innvinne utbytte ved generalforsamlingens avgjørelse i oktober 2020. Ordlyden i forarbeidene tilsier at man ikke skal se hen til beskatningen av de underliggende inntektene, men utelukkende knytte lavskattelandvurderingen an mot tilstanden når utbyttet innvinneres.

På tilsvarende måte kan man oppstille tidspunktet for lavskattelandvurderingen ved inntekter/tap som følge av realisasjon. I lys av oppgavens noe begrensede omfang vil jeg ikke forfølge dette videre og det er dermed utbyttesituasjonen som vil benyttes til illustrasjon i denne sammenheng.

Skatteloven § 2-38 henviser direkte til skatteloven § 10-63 ved anvendelsen av lavskattelandkriteriet. Dette innebærer, som tidligere uttalt, at lavskattelandvilkåret i § 2-38 tredje ledd bokstav a må forstås på samme måte som lavskattelandbegrepet i skatteloven § 10-63. Dette er også lagt til grunn i forarbeidene og innebærer at det er en lovmessig sammenheng mellom bestemmelsene. På bakgrunn av en naturlig tolkning av ordlyden i skatteloven § 10-63 blir landet som innfører skatteincentivreglene å anse som et lavskatteland fra det tidspunktet reglene blir effektive. Med andre ord vil lavskattelandvurderingen måtte skje over en periode på 2-3 år, men dersom vurderingen fører frem til at man har å gjøre med ett lavskatteland, vil landet anses som et lavskatteland fra tidspunktet reglene ble effektive og vice versa.¹⁰⁸

---

¹⁰⁶ Innst.O.nr.10 (2004 - 2005) s. 45 og 46.

¹⁰⁷ Hovland (2006) s. 129.

¹⁰⁸ Hovland (2006) s. 129-130.

3.5.3 Overgang fra normalskatteland til lavskatteland – har dette innvirkning på beskatningen av utbytteinntekter?

Som jeg tidligere har vært inne på kan et selskap gå fra å være hjemmehørende i et normalskatteland, til å være hjemmehørende i et lavskatteland i løpet av en relativt kort tidsperiode. Selv om innføringen av tax holiday og andre skattemessige incentivordninger i lys av sitt formål, i praksis er mest relevant for nyetableringer, kan også allerede etablerte selskaper i visse tilfeller nyte godt av slike skatteincentiver. I et slikt tilfelle er et selskap som blir skattemessig begünstiget ved en slik ordning hjemmehørende i et lavskatteland (etter opprinnelig å ha vært hjemmehørende i et normalskatteland). Spørsmålet i det følgende er om en slik midlertidig endring i den effektive beskatningen har noen innvirkning på beskatning av utbytteinntekter etter fritaksmetoden.

Problemstillingen knytter seg til om inntekt som er opptjent mens selskapet befant seg i et normalskatteland, og dermed presumptivt er normalbeskattet, skal falle utenfor fritaksmetoden dersom denne inntekten utdeles som utbytte etter at selskapet har blitt hjemmehørende i et lavskatteland, som følge av innføringen av skatteincentiver. Etter reglene i fritaksmetoden vil ikke slike utbytteinntekter bli beskattet av norske myndigheter, så lenge det utdelende selskapet befinner seg innenfor fritaksområdet.

Problemstillingen illustreres best ved å vise til et eksempel. Dersom en ser for seg at Amax International Ltd. i 2014 etablerer seg i land X. På dette tidspunktet er land X et normalskatteland. I 2018 innfører land X nye, midlertidige skatteregler for å sikre allerede eksisterende investeringer. Amax International Ltd. nyter godt av denne lovgivningen, og skatter mellom 0 og 5 %, avhengig av produksjonen. I 2020 beslutter generalforsamlingen i Amax å dele ut utbytte til aksjonærene, som består av inntekter som selskapet har hatt i perioden 2014-2019. Morselskapet Y, som er hjemmehørende i Norge, innvinner utbyttet ved generalforsamlingsbeslutningen.

På bakgrunn av at tidsperspektivet ved lavskattelandvurderingen er anslått å være 2-3 år i lys av gjeldende retts- og forvaltningspraksis, er det usikkerhet knyttet til om land X er et lavskatteland når utbyttet innvinnes av Amax. Dette illustrerer svakheten bak en slik vag tidsangivelse og er egnet til å vise hvor lite forutberegnelig en slik regel kan være for skatteyder i visse situasjoner. Særlig lite forutberegnelig blir en slik regel i situasjoner der den norske selskapsaksjonæren ikke er i posisjon til å avgjøre når utbytte skal utdeles. Denne formen for usikkerhet

kunne vært unngått ved for eksempel å dele ut utbytte ett år i forveien eller vente til lavskattelandperioden er over. Selv også i de situasjoner der den norske selskapsaksjonæren kan beslutte utbyttepolitikken i det utenlandske selskapet er dette uheldig, ettersom slike regler kan legge føringer på når utbytte besluttes utdelt.

Om man forutsetter at land X blir betraktet som et lavskatteland, taler uttalelsen i forarbeidene for at hele utbytteinntekten blir skattlagt etter de alminnelige reglene i skatteloven § 10-10 flg. Den lovmessige sammenhengen med skatteloven § 10-63, som er omtalt i punktet over, taler også for at utbytteinntekten er skattepliktig etter alminnelige regler. Dette er fordi på det tidspunkt utbytteinntekten innvinnes av morselskap Y, er datterselskapet (Amax) hjemmehørende i et lavskatteland, jf. skatteloven § 2-38 tredje ledd bokstav a.

En slik tolkning innebærer at den delen av utbytteinntektene som stammer fra underliggende inntekter opptjent i Amax mellom 2014 og 2018, og som presumptivt er normalbeskattet, allikevel blir beskattet som om dette ikke var tilfellet når morselskap Y mottar utbytte fra Amax. Dette medfører at inntekten underlegges kjedebeskatning. En slik anvendelse av reglene fører til at utenlandske investeringer i tilfeller som dette blir forskjellsbehandlet sammenlignet med tilsvarende norske investeringer.¹⁰⁹ En slik forskjellsbehandling er i strid med lovgivers intensjon, sett i lys av utformingen av skatteloven § 2-38 (3) bokstav a. Selve hovedbegrunnelsen for å begrense fritaksområdet i skatteloven § 2-38 til ikke å gjelde lavskatteland, bygger på tanken om at den underliggende inntekten i slike områder ikke er beskattet/er svært lavt beskattet, og at beskatning av utbytte ved utdeling til kvalifiserende subjekt således i praksis ikke fører til kjedebeskatning.¹¹⁰ Det bærende formålet bak fritaksmetoden tilsier med andre ord en annen anvendelse av reglene enn forarbeidene gir uttrykk for.

Likeledes taler forutberegnelighetshensyn for en annen løsning enn den forarbeidene gir anvisning på. Å legge avgjørende vekt på lavskattevurderingen på tidspunktet når inntekten innvinnes (uten å se hen til under hvilke omstendigheter den underliggende inntekten er opptjent), vil kunne legge føringer på utbyttepolitikken i selskaper som ikke nødvendigvis er ønskelig, sett i lys av et overordnet formål om langsiktig drift og reinvestering i selskapet (overskuddet brukes

---

¹⁰⁹ Ot.prp.nr.1 (2004-2005) s. 68.

¹¹⁰ Innst.O.nr.10 (2004-2005) punkt 6.1.1.

til å utvikle driften).¹¹¹ Der aksjonærmajoriteten har mulighet, kan de i lys av en «føre var» tankegang bli «tvunget» til å ta ut utbytte ved kortere intervaller fremfor å investere i virksomheten. Dette til tross for at det ut fra et bedriftsøkonomisk perspektiv ikke skulle være ønskelig. Et slikt argumentet gjør seg i stor grad gjeldende i tax holiday-situasjonene, der formålet nettopp er å gi en «boost» til lokalt næringsliv og bidra til flere investeringer i lokalmiljøet i kildestaten.

Forutberegnelighetshensyn gjør seg særlig gjeldende når man også har i mente det noe vagt angitte tidsperspektivet i lavskattelandvurderingen (se ovenfor i inneværende punkt og punkt 3.5.1).

En formålsrettet tolkning indikerer at de underliggende inntektene i Amax International Ltd., som allerede er normalbeskattet, burde blitt omfattet av fritaksmetoden. Dersom skatteyder kan bevise at utbytteinntekten stammer fra allerede normalbeskattet, underliggende inntekt, vil ikke hensynet til effektivitet i skatteforvaltningen være et viktig argument mot en slik regel.¹¹² En kan allikevel tenke seg at dette må nyanseres noe, all den tid de bevisene skattyter fremlegger i form av regnskaper ol., må forutsettes å være reelle for at hensynet til effektivitet i forvaltningen kan anses oppfylt. Dersom skattekontoret må benytte betydelige ressurser på å vurdere bevisenes legitimitet, vil reguleringen etter gjeldende rett i et effektivitetsperspektiv være å foretrekke.

Beskatning av utbytteinntekter ved overgang fra normalskatteland til lavskatteland illustrerer en situasjon hvor den lovmessige sammenkoblingen mellom lavskattedefinisjonen i NOKUS-reglene og lavskattelandbegrepet i andre deler av loven (her fritaksmetoden), kan være uheldig ettersom ulike hensyn er fremtredende ved anvendelse av de forskjellige regelsettene.¹¹³

---

¹¹¹ Hovland (2006) s. 132.

¹¹² Hovland (2006) s. 131.

¹¹³ Hovland (2006) s. 131.

4 Særlig om lavskattelandsvurderingen i relasjon til holdingselskaper

4.1 Kort om holdingselskaper

Et holdingselskap er en type aksjeselskap som hovedsakelig har til formål å eie aksjer eller lignende kapitalandeler i andre selskaper eller innretninger.¹¹⁴ Denne typen selskaper ligger således plassert mellom sine eiere og driftsselskapene/investeringene. Det typiske holdingselskap kjennetegnes ved å fungere som morselskap for ett eller flere underliggende selskaper. Det er heller ikke uvanlig at holdingselskaper benyttes som rene investeringsselskaper, ved at de kun eier mindre aksjeposter i underliggende subjekter (typisk såkalte porteføljeinvesteringer). Her står risikospredning sentralt.¹¹⁵ Det som kjennetegner en konsernstruktur som benytter holdingselskap er at selve driften, eksempelvis produksjonen av varer og tjenester i tillegg til eiendeler, gjeld og driftsmidler mm. ligger i de underliggende datterselskapene, mens holdingselskapene ikke preges av slik driftsvirksomhet og i hovedsak oppebærer passive inntekter.

Skattemessige fordeler og risikofordeling er sentrale momenter som kan begrunne opprettelsen av et holdingselskap.¹¹⁶ I et skatteperspektiv gir opprettelsen av et holdingselskap mulighet for den fysiske aksjonæren til å utsette beskatningen, under den forutsetning at fritaksmetoden gjelder for holdingselskapets inntekter (utbytteinntekter/gevinstinntekter). På den måten kan inntektene reinvesteres uten å ha blitt avspist med alminnelig inntektsbeskatning etter aksjonærmodellen. Dersom vilkårene for et skattekonsern er oppfylt, vil det også være mulighet til å omfordele midler innad i konsernet gjennom konsernbidrag.

Holdingselskap kan også brukes til å spre risikoen blant annet ved at overskudd i underliggende selskap kan flyttes opp i holdingselskapet, slik at dette ikke går tapt dersom det underliggende selskapet senere går dårlig.¹¹⁷

I det følgende skal jeg se nærmere på noen særlige problemstillinger som oppstår i lavskattelandsvurderingen for holdingselskaper.

---

¹¹⁴ Knudsen (2014).

¹¹⁵ Knudsen (2014).

¹¹⁶ Ageras (u.å.).

¹¹⁷ Ageras (u.å.).

4.2 Skal gevinstinntekter inngå i lavskattelandvurderingen av et holdingselskap (og når skal dette skje)?

I lys av lavskattelandvurderingens karakteristikk, blir det et særlig spørsmål om gevinstinntekter skal inngå i lavskattelandvurderingen av holdingselskaper. Rt. 2014 s. 196 (Aban) gjaldt spørsmålet om gevinstinntekter var omfattet av fritaksmetoden, eller om lavskattelandunntaket i skatteloven § 2-38 tredje ledd bokstav a kom til anvendelse. I saken eide selskapet Sinvest AS aksjene i et datterselskap fra Singapore, Deep Drilling Invest Pte. Ltd, heretter omtalt som «DDI». DDI hadde i sin tur mange underliggende selskaper som kontraherte og leide ut bore-rigger til oljeselskaper i Mexico-gulfen og i Asia.

Virksomheten til DDI besto i all hovedsak av å eie og forvalte datterselskapene, i tillegg til at DDI ytet managementtjenester ovenfor disse underliggende selskapene. I forbindelse med finansiering av oljeriggene fant Sinvest AS det praktisk å foreta en omstrukturering av konsernet og det ble besluttet å stifte et nytt norsk holdingselskap (DDI Holding AS) knyttet til virksomheten i Singapore. Aksjene i DDI ble solgt til DDI Holding AS for antatt markedspris, USD 500 millioner.¹¹⁸ Spørsmålet var om Sinvest AS sin gevinst på aksjesalget, som utgjorde drøyt 2,5 milliarder kroner, skulle beskattes etter alminnelige regler eller om fritaksmetoden kom til anvendelse på gevinsten. Avgjørende var om Singapore utgjorde et lavskatteland i det konkrete tilfellet.

I det aktuelle inntektsår ble managementinntektene beskattet med 25 %, noe som klart nok ville kvalifisert Singapore til å være et normalskatteland isolert sett. Utbytteinntekter var derimot skattefrie i Singapore og Høyesterett la til grunn at disse inntektene skulle tas med i beregningen til tross for at DDI det aktuelle inntektsår ikke hadde mottatt utbytteinntekter fra datterselskapene enda. Gevinstinntekter var også fritatt for bekstaning i Singapore, men skulle i tråd med skattyters anførsler ikke inngå i vurderingen ettersom DDI var et typisk holdingselskap som hadde til formål «å utøve langsiktig eierskap til og forvaltning av riggeiende datterselskaper i Singapore».¹¹⁹ Avgjørende ble derfor om skatteavtalen skulle tas i betraktning ved lavskattelandvurderingen, noe Høyesterett besvarte benektende (se punkt 2.3).

---

¹¹⁸ Zimmer (2015) s. 246.

¹¹⁹ Rt. 2014 s. 196 avsnitt 15 og 50.

I Aban-dommen går Høyesterett konkret til verks og foretar en vurdering av om aksjegevinster var blant «normalinntektene» til DDI. Som ledd i denne prosessen legger Høyesterett til grunn lagmannsrettens forståelse av essensen i lavskattelandvurderingen og supplerer med uttalelser fra Finansdepartementet¹²⁰ og forvaltningspraksis¹²¹. Her kom Høyesterett frem til at aksjegevinster ikke var en del av «normalinntektene», på bakgrunn av at selskapet hovedsakelig tok «sikte på en langsiktig forvaltning av sine eierinteresser i underliggende riggselskap».¹²² Dette medførte at inntekter fra salg av aksjer i underliggende selskaper for DDI sin del ikke ville inngå i selskapets «normalinntekter», og således måtte holdes utenfor sammenligningsgrunnlaget.

Dersom man skal forsøke å være kategorisk, kan man argumentere for at gevinstinntekter for holdingselskaper som et utgangspunkt skal holdes utenfor lavskattelandvurderingen. Dette kan begrunnes i at Høyesterett i vurderingen slutter seg til uttalelser fra Finansdepartementet i Utv. 2010 s. 1240 om at det som typisk kjennetegner holdingselskaper er langsiktighet/stabilitet i porteføljen.¹²³ Også uttalelser i forvaltningspraksis (se Utv. 2004 s. 339), som ble sitert av Høyesterett i Aban-dommen, kan tale for en slik forståelse. Her vises det til uttalelse fra sentralskattekontoret for storbedrifter datert 22. desember 2003, hvor det fremgår at «dersom holdingselskapet i tillegg driver med kjøp og salg av aksjer, og det finner sted en viss rotasjon i aksjeporteføljen, må også reglene for gevinstbeskatning tas med i lavskattelandvurderingen».¹²⁴ Det er naturlig å tolke utsagnet i den retning at kjøp og salg av aksjer for et alminnelig holdingselskap er en form for «tilleggsaktivitet», som kun skal tas med i vurderingen dersom denne aktiviteten er så omfattende at det er naturlig å betrakte denne typen inntekter som en del av selskapets «normalinntekter».

I litteraturen har Zimmer mfl. derimot tatt til orde for at det generelle utgangspunktet for holdingselskaper er at det skal anlegges en «bred tilnærming, der alle typer aksjeinntekter medregnes».¹²⁵ Det er naturlig å tolke uttalelsen i den retning at både gevinstinntekter og utbytteinntekter i utgangspunktet skal inngå i lavskattelandvurderingen, også for holdingselskaper. En må

---

¹²⁰ Utv. 2010 s. 1240.

¹²¹ Utv. 2004 s. 339.

¹²² Rt. 2014 s. 196 avsnitt 50.

¹²³ Rt. 2014 s. 196 avsnitt 50.

¹²⁴ Utv. 2004 s. 339 punkt 1.3.1.9 og Rt. 2014 s. 196 avsnitt 52.

¹²⁵ Zimmer (2019) s. 426.

kunne stille seg spørrende til om et slikt utgangspunkt blir riktig sett i lys av den svært konkrete fremgangsmåten Høyesterett benytter i Aban-dommen og at de momenter Høyesterett legger mest vekt på i vurderingen typisk kjennetegner holdingselskaper i alminnelighet (som påpekt rett ovenfor). En må kunne argumentere for at de utgangspunktene som Zimmer mfl. oppstiller kan fremstå som noe unyanserte, sett i lys av argumentasjonen og konklusjonen til Høyesterett i Aban-dommen.

Som beskrevet ovenfor er holdingselskaper en form for selskap som karakteriseres av å ha stabilitet/langsiktighet i porteføljen. En underkategori av holdingselskaper som derimot kan basere en større del av sine inntekter på gevinster fremfor utbytteinntekter er såkalte investeringsselskaper. I slike selskaper vil kjøp- og salgsvirksomhet presumptivt stå mer sentralt. I lys av disse karakteristikkenes kan det argumenteres for at gevinstinntekter langt oftere inngår i denne typen selskaps «normalinntekter», sammenlignet med hva som er tilfellet for de mer alminnelige holdingselskapene med en mer stabil og langsiktig profil, slik som DDI i Aban-dommen. Sett i lys av disse generelle karakteristikkenes kan det argumenteres for at gevinstinntekter skal, som et utgangspunkt, inntas i lavskattelandvurderingen for denne typen selskaper. Også for selskaper av denne typen vil allikevel det enkelte selskaps karakteristikk til syvende og sist bli avgjørende, jf. rett ovenfor om «alminnelige» holdingselskaper.

Om det har noe for seg å stille opp utgangspunkter i denne sammenheng er usikkert, særlig sett i lys av den konkrete vurderingen Høyesterett foretar i Aban-dommen. I praksis vil man uansett bli nødt til å foreta en konkret vurdering av hvorvidt det er naturlig å betrakte gevinstinntekter som en del av det aktuelle holdingselskaps «normalinntekter». Innholdet i denne konkrete vurderingen vil jeg komme nærmere inn på i det følgende.

4.2.1 Hva skal til for at gevinstinntekter skal inngå i sammenligningsgrunnlaget?

Hvor omfattende en slik "kjøp og salgsvirksomhet" må være for at gevinst på aksjer innlemmes i vurderingen er uklart. Spørsmålet blir dermed hva som skal til for at gevinstinntekter skal inngå i sammenligningsgrunnlaget. Høyesterett oppstiller ikke ytterligere retningslinjer for denne vurderingen. Dette innebærer at retningslinjer må søkes i en tolkning av utsagnet Høyesterett bygger på og eventuelt andre kilder som kan være egnet til å kaste lys over vurderingen, herunder reelle hensyn.

På bakgrunn av en språklig forståelse av førstvoterendes votum i Rt. 2014 s. 196 (Aban) kreves det ikke at gevinstinntektene utgjør en overvekt av inntektene til selskapet. Det kan ikke trekkes klare grenser for hvor stor del av omsetningen som må stamme fra aksjegevinster contra utbytte, for at gevinstene skal inntas i lavskattelandvurderingen. Tvert imot taler uttalelsene fra sentral-skattekontoret for storbedrifter¹²⁶, som Høyesterett slutter seg til i Aban-dommen, for at vurderingen knytter seg til selve omfanget av rotasjon i porteføljen. Dette gjelder uavhengig av størrelsen på gevinstene. *Stabilitet* er et nøkkelbegrep i denne sammenheng.

Når det skal tas stilling til hva som ligger i «en viss rotasjon i aksjeporteføljen», vil det være naturlig å skille mellom selskaper som kan vise til en investeringshistorikk/porteføljehistorikk og selskaper som er nyopprettede, eller ikke har noen historikk å vise til. I sistnevnte tilfelle vil man i mangel av andre holdepunkter måtte se hen til selskapets formål og hvordan det er planlagt at selskapet skal drive forretningsvirksomhet i årene fremover. Denne fremgangsmåten legges til grunn av Høyesterett i Aban-dommen, ettersom det aktuelle selskapet i denne saken ikke hadde rukket å oppebære særlig med inntekter, hverken i form av utbytte eller gevinster fra datterselskapene. I slike tilfeller kan det virke som det anlegges et mer fremoverrettet perspektiv, mens det vil være mer naturlig å legge betydelig vekt på investeringshistorikken/porteføljehistorikken (bakoverrettet perspektiv), der dette er tilgjengelig. Både formål og historikk være av betydning, dersom begge er tilgjengelige og egnet til å gi veiledning.

4.2.1.1 Tidsperspektiv

For ytterligere å illustrere hva som ligger i konseptet «en viss rotasjon i aksjeporteføljen», når selskapet kan vise til en eierhistorikk av et visst omfang, kan man henvisne til skattedirektoratets vurderinger i BFU 26/10. Uttalelsen dreide seg om en litt annen problemstilling, nemlig om beskatningen i et datterselskap kunne hensyntas i lavskattelandvurderingen i relasjon til et morselskap, men inneholder retningslinjer som kan ha overføringsverdi til herværende problemstilling.

Skattedirektoratet viser til Utv. 2010 s.1240, hvor Finansdepartementet uttaler at et element i vurderingen av om underliggende beskatning skal tas med i lavskattelandvurderingen av et selskap er om det foreligger investeringer av såkalt «stabil og langsiktig karakter». At det aktuelle

---

¹²⁶ Utv. 2004 s. 339 punkt 1.3.1.9.

selskap hadde eid de samme aksjene i over 3 år, var etter Skattedirektoratets oppfatning tilstrekkelig til å utgjøre investeringer av «stabil og langsiktig karakter».

Sett i lys av denne vurderingen til Skattedirektoratet, og av hensyn til en viss konsekvens og forutberegnelighet i lovverket, kan det argumenteres for at et selskap som har sittet på de samme investeringene i tre år eller mer, uten å ha foretatt kjøp/salg av aksjer i denne perioden etter formodningen heller *ikke* bør underlegges en lavskattelandvurdering der gevinster inntas i sammenligningsgrunnlaget. Tre år kan med andre ord betraktes som nok tid til å skape en tilstrekkelig stabilitet, slik at gevinstinntekter i utgangspunktet ikke skal inngå i vurderingen.

Dette er i overensstemmelse med uttalelser i Skatte-ABC, som bygger på Utv. 2010 s. 1240, og sier at tidsangivelsen på 2-3 år anses å være retningsgivende ved vurderingen av om en aksjeportefølje skal anses å befinne seg stabilt innenfor fritaksmetoden.¹²⁷ Denne uttalelsen er i likhet med BFU 26/10 knyttet til spørsmålet om det er adgang til å innta underliggende beskatning i lavskattelandvurderingen av holdingselskaper. Den gir derimot, på tilsvarende måte som jeg har argumentert for over, støtte for at tre år er nok til å skape tilstrekkelig stabilitet i porteføljen/eierforholdene også når vurderingen gjelder om gevinstinntekter skal inngå i vurderingen eller ikke.

Til illustrasjon: Dersom man ser for seg at Amax International Ltd sitt morselskap er et holdingselskap som i løpet av de siste tre årene har eid de samme aksjene i syv datterselskaper, har det formodningen mot seg å innta beskatningen av gevinstinntekter ved vurderingen av om land X (hvor Amax International Ltd. sitt morselskap er hjemmehørende) er et lavskatteland. Andre forhold kan derimot medføre at man kommer til en annen konklusjon, for eksempel at selskapet har et uttalt formål om høy turnover av aksjer. I en slik sammenheng kan de senere års stabilitet fremstå som et unntak fra hva en må anse som de vanlige omstendighetene i selskapet. Dersom selskapet igjennom hele sin levetid (for eksempel i 15 år) utelukkende har mottatt utbytteinntekter fra de underliggende selskapene, vil formålet derimot kunne fremstå som misvisende sett i lys av de faktiske realiteter. I et slikt tilfelle er det naturlig at en domstol hadde lagt avgjørende vekt porteføljehistorikken. Resultatet vil imidlertid være langt mindre opplagt dersom selskapet kun i de seneste 3 år hadde hatt en stabil portefølje og kun mottatt utbytteinntekter.

---

¹²⁷ Skatte-ABC (20/21) [214-2.2].

Det nevnte eksempelet illustrerer blant annet hvorfor det er vanskelig å trekke opp generelle regler for vurderingen på bakgrunn av de foreliggende rettskilder. Selskapets uttalte formål i for eksempel vedtektene (der dette kan gi veiledning) vil nok i praksis fungere som et utgangspunkt. I de situasjoner der eierhistorikken er tilgjengelig, vil denne som beskrevet ovenfor derimot kunne være avgjørende og på mange måter virke korrigerende på de forutsetningene som fremgår av formålsangivelsene i vedtektene. Det er sentralt å huske på at det avgjørende vil være en konkret vurdering av hvert enkelt selskap, slik at mine kategoriseringer ovenfor ikke er ment som annet enn retningslinjer for vurderingen, sett i lys av eksisterende, skrevne kilder og reelle hensyn.

4.3 Skal skatt betalt i underliggende selskaper tas med i lavskattelandvurderingen?

4.3.1 Utgangspunkter

Både operative selskaper og holdingselskaper kan ha flere underliggende selskaper, som de oppebærer inntekter fra. Spørsmålet er hvorvidt man skal se hen til beskatning i underliggende selskaper i relasjon til sammenligningsgrunnlaget. I det følgende skal jeg se nærmere på om operative selskaper og holdingselskaper behandles ulikt i denne sammenhengen, samt kort problematisere om løsningen i gjeldende rett fremstår som rimelig.

Det generelle utgangspunkt er at det ikke sees hen til underliggende beskatning i eierkjeden til et selskap i lavskattelandvurderingen. Dette følger av ordlyden i lavskattelanddefinisjonen i skatteloven § 10-63, hvor det uttrykkelig vises til at det er den alminnelige inntektsskatt på «selskapets» samlede overskudd som er avgjørende ved vurderingen av om to tredelskravet er oppfylt. En naturlig forståelse av ordlyden tilsier at det utelukkende er det enkelte selskap sin skattebelastning som skal inngå i vurderingen, ettersom ordlyden eksplisitt nevner selskapet i entallsform. Lovens ordlyd gir således ingen indikasjoner på at andre subjekters beskatning skal inngå i vurderingen. Dette er i overensstemmelse med uttalelser i tingrettens dom i TOSLO-2019-90014, hvor retten gir uttrykk for at definisjonen i skatteloven § 10-63 «i seg selv trekker i retning av at det ikke uten videre kan trekkes inn skatt som andre subjekter i konsernet i andre land har betalt».¹²⁸ Det er heller ingenting i forarbeidene til skatteloven § 10-63 som gir uttrykk for en annen forståelse enn den ordlyden isolert sett gir anvisning på.

---

¹²⁸ TOSLO-2019-90014.

I tillegg til dette underbygges en slik tolkning av ligningstekniske hensyn. Det vil være svært ressurskrevende for skattekontoret (og for skatteyter) å fastlegge beskatningen for hvert enkelt datterselskap. Dette gjelder særlig i situasjoner der selskapet som egentlig er underlagt lavskattelandvurderingen har mange datterselskaper. Spesielt vil en slik tilnærming bli ressurskrevende for multinasjonale konserner, med foregreineinger i en rekke ulike tredjeland. Dersom lavskattelandvurderingen foretas etter skatteloven § 2-38, vil en slik tilnærming også stride med et av de uttalte formålene i forarbeidene til fritaksmetoden, nemlig administrative besparelser for skattemyndighetene.¹²⁹ Se i denne sammenheng også TOSLO-2019-90014, hvor dette understrekes.

På den andre siden kan det å ikke se hen til beskatning i underliggende selskaper i forbindelse med lavskattelandvurderingen være i strid med hovedformålet bak fritaksmetoden og fremstå som urimelig ovenfor skatteyter. Som nevnt er hovedformålet bak fritaksmetoden å forhindre kjedebeskatning (typisk i konsernstrukturer).¹³⁰ Som eksempel kan det vises til selskapet Amax International Ltd. som ikke er et rent holdingselskap, men som allikevel eier aksjer i flere datterselskaper som er hjemmehørende i normalskatteland. I et slikt tilfelle vil aksjeinntektene som oppbæres fra disse selskapene (i første rekke utbytteinntekter) presumptivt allerede være underlagt betydelig beskatning. Når disse inntektene senere deles ut til Amax International Ltd. sitt morselskap, vil det være i tråd med hovedformålet bak fritaksmetoden å se hen til den underliggende beskatningen på disse aksjeinntektene ved lavskattelandvurderingen av Amax International Ltd. Dette settes særlig på spissen når selskapets øvrige inntekter er lavt beskattet, for eksempel som følge av incentivordninger. Dette er nok et eksempel på at den lovmessige tilknytningen mellom lavskattelandbegrepet i skatteloven § 10-63 og skatteloven § 2-38 (3) bokstav a ikke alltid er helt optimal når det gjelder å hensynta fritaksmetodens underliggende formål.

At gjeldende rett innebærer at man ikke skal se hen til underliggende beskatning i eierkjeden til et selskap ved lavskattelandvurderingen, til tross for at dette kan oppleves urimelig fra den enkelte skatteyers side, underbygges av uttalelsene til Høyesterett i HR-2016-856-A (Amerikalinjen). Her uttalte retten at selv om resultatet kan være urimelig for skatteyter og dette ikke har vært meningen fra lovgivers side, er det en lovgiveroppgave å endre

---

¹²⁹ Ot.prp.nr.1 (2004–2005) s. 52.

¹³⁰ Ot.prp.nr.1 (2004–2005) s. 52.

lavskattelanddefinisjonen.¹³¹ Uttalelsene i dommen gjaldt en annen situasjon enn den foreliggende, men tilsvarende perspektiv vil kunne tillegges vekt også for problemstillingen her.

4.3.2 Underliggende beskatning ved lavskattelandvurderingen i relasjon til holdingselskaper

Til tross for det generelle utgangspunktet som er redegjort for i punkt 4.3.1, kan det virke som holdingselskaper kommer i en litt annen stilling ved spørsmålet om underliggende beskatning i eierkjeden skal inngå i sammenligningsgrunnlaget. Zimmer uttaler blant annet at «i praksis er det lagt til grunn at holdingselskaper utgjør en egen (hoved)type av selskaper i lavskattelandvurderingen».¹³²

Det særegne med holdingselskaper er som tidligere nevnt at det i alminnelighet ikke knyttes driftsinntekter til inntektsstrømmen i slike selskaper. Dette innebærer at inntektene i all hovedsak utgjør aksjeinntekter i form av utbytte eller gevinster. Etter fritaksmetoden er disse inntektene som hovedregel fritatt for beskatning, men det uttales i forarbeidene til fritaksmetoden at den effektive beskatningen i Norge ikke kan settes lik 0 av den grunn, all den tid beskatningen i driftsselskapene lenger ned i eierkjeden tas i betraktning.¹³³ For å oppfylle de retningslinjene som følger av forarbeider og rettspraksis om at det er den reelle beskatningen som er avgjørende for lavskattelandvurderingen, vil det for holdingselskaper være naturlig å se hen til underliggende beskatning i datterselskapene/porteføljeselskapene. Dette er fordi aksjeinntektene morselskapet/eierselskapet mottar som hovedregel er skattefrie etter fritaksmetoden.

På bakgrunn av at fritaksmetoden i utgangspunktet kun kommer til anvendelse utenfor lavskattelandtilfellene, innebærer det at inntektene som omfattes av fritaksmetoden presumptivt har blitt underlagt betydelig beskatning i normalskatteland. Dersom det i utlandet er en tilsvarende unntaksmetode for aksjeinntekter, vil den underliggende beskatningen i datterselskapene måtte legges til grunn ved fastsettelsen av det utenlandske skattenivået.¹³⁴

En oppfatning om at holdingselskaper kommer i et annet lys enn operative selskaper ved spørsmålet om underliggende beskatning skal inntas i lavskattelandvurderingen ser nå ut til å ha blitt

---

¹³¹ HR-2016-856-A avsnitt 49.

¹³² Zimmer (2014a) s. 414.

¹³³ Ot.prp.nr.1 (2004-2005) s. 65.

¹³⁴ Zimmer (2019) s. 427.

bekreftet i rettspraksis. I Rt. 2014 s. 196 (Aban) avsnitt 55, som nettopp gjaldt et holdingselskap, sluttet Høyesterett seg til lagmannsrettens begrunnelse hvor det uttales at:

Lagmannsretten finner likevel at det ved den generelle sammenligningen av skatteregimene for beskatning av aksjeinntekter må legges til grunn at den effektive beskatning av inntekter på aksjer i Norge må regnes for å ha vært betydelig over null. Med den betydningen dette vil ha for den samlede beskatningen av et holdingselskap som DDI ltd ....

Uttalelsen er noe uklar, men kan tolkes slik at man ved lavskattelandvurderingen for holdingselskaper skal se hen til den underliggende beskatningen i datterselskapene. En forutsetning er imidlertid at holdingselskapets investeringer er stabile. At investeringene må være av «stabil og langsiktig karakter» følger av Finansdepartementets uttalelse i Utv. 2010 s. 1240 og er senere også lagt til grunn av Zimmer.¹³⁵ I den nevnte uttalelsen fra Finansdepartementet fremgår det at tidsangivelsen for hva som i utgangspunktet må betraktes som stabilt, er to-tre år. Skattedirektoratet har i ettertid sluttet seg til denne oppfatningen.¹³⁶

Selskapet DDI hadde som tidligere nevnt nærmest utelukkende til formål å eie aksjer (og oppebære utbytte) i de underliggende riggselskapene. På bakgrunn av fritaksmetoden vil den effektive beskatningen reflekteres i det omfang inntekten er beskattet lenger ned i eierkjeden. Dette er i tråd med Finansdepartementets uttalelser i Utv. 2010 s. 1240 (se nedenfor).

Den relativt ferske dommen fra Oslo tingrett i TOSLO-2019-90014 kan tolkes i samme retning. Domstolen uttalte at det utenlandske selskapet som var underlagt lavskattelandvurderingen, Sportradar AG, ikke var et holdingselskap, men et operativt selskap med operative inntekter, egen virksomhet og 26 ansatte.¹³⁷ Driftsinntektene var de dominerende inntektene til selskapet. Det at skatteyder hadde anført at skattenivået for Sportradar AG skulle «bedømmes ut fra den samlede skattebelastningen på konsernnivå», ble således ikke tatt til følge. Det er naturlig å forstå domstolen på den måten at den trekker opp en klar distinksjon mellom «alminnelige» operative selskaper og holdingselskaper ved spørsmålet om man skal anlegge ett konsernperspektiv til vurderingen eller ikke. Formuleringen av domstolens begrunnelse indikerer at retten

---

¹³⁵ Zimmer (2019) s. 428.

¹³⁶ BFU 26/10.

¹³⁷ TOSLO-2019-90014.

kunne (og mest sannsynlig ville) kommet til en annen konklusjon dersom Sportradar AG var et holdingselskap med tilstrekkelig langsiktige og stabile investeringer.

Også forvaltningspraksis og administrative uttalelser ser ut til å trekke i samme retning. I Utv. 2010 s. 1240 fremgår det at det ved Sentralskattekontoret for storbedrifter (SFS) har vært en utbredt praksis med å innta beskatningen i underliggende operative selskaper i lavskattelandvurderingen av holdingselskaper. Det påpekes at denne praksisen kun gjelder i situasjoner der holdingselskapet er hjemmehørende i et (i utgangspunktet) normalskatteland som benytter unntaksmetode for å unngå dobbeltbeskatning, og ikke for holdingselskaper i ordinære lavskatteland som har datterselskaper i normalskatteland.¹³⁸ Etter Finansdepartementets syn var det ingen reell grunn til å gjøre et slikt skille som hadde blitt gjort i praksisen fra SFS, hvor man ikke så hen til underliggende beskatning i de tilfeller der selskapet befant seg i et ordinært lavskatteland men hadde datterselskaper i normalskatteland. Det er naturlig å forstå departementet slik at holdingselskapet i disse tilfellene i realiteten ville ha blitt betydelig beskattet (på bakgrunn av den underliggende beskatningen), slik at dette burde telle med i sammenligningsgrunnlaget. I forarbeidene omtales det å finne frem til «den reelle forskjellen i skattenivået» som et bærende hensyn bak den forståelsen av lavskattelandvurderingen som der skisseres.¹³⁹ Det å se hen til underliggende beskatning også når det aktuelle holdingselskap befinner seg i et ordinært lavskatteland, gir ifølge departementet best uttrykk for den «reelle» beskatningen. Det uttales av Zimmer, som viser til Carlsen (red.) 2012 s. 594 at SFS har tilpasset seg dette synspunktet.¹⁴⁰ En slik praksis må ha betydelig vekt og det fremstår nå som at å se hen til beskatning i et holdingselskaps underliggende selskaper ved vurderingen, dersom investeringene er av «stabil og langsiktig karakter», er gjeldende rett.

4.3.3 Er det rimelig at holdingselskaper behandles på en annen måte enn operative selskaper?

Sett i lys av den distinksjonen som er beskrevet over, kan en spørre om det er rimelig at operative selskaper ikke behandles på samme måte som holdingselskaper ved spørsmålet om man skal ta hensyn til underliggende beskatning i lavskattelandvurderingen. I mange tilfeller ville det å innta slik underliggende beskatning i vurderingen vært avgjørende for om en klarte å komme over totredelskravet i skatteloven § 10-63. Som et eksempel kan man vise til skatteyster

---

¹³⁸ Utv. 2010 s. 1240 punkt 3.

¹³⁹ Ot.prp.nr.16 (1991-1992) s. 79.

¹⁴⁰ Zimmer (2019) s. 428.

i TOSLO-2019-90014 som kunne bevise at den samlede skattebelastningen på konsernnivå var på 17,77 %, noe som med dagens skattesatser utvilsomt overskrider totredelskravet i skatteloven § 10-63.

Særlig for operative selskaper som har ikke-ubetydelige aksjeinntekter kan dette fremstå urimelig. Enkelte selskaper anses i teorien for å være tradisjonelle operative selskaper, men i praksis har de likevel betydelige «holdingselskaplignende» aksjeinntekter. I slike sammenhenger vil en slik absolutt avgrensning mot selskaper som karakteriseres som operative (og dermed ikke holdingsselskap), kunne fremstå kunstig og slå urimelig hardt ut for skatteyter. En slik sontring innebærer i realiteten at samme typen inntekter (aksjeinntekter) behandles forskjellig ut fra klassifiseringen av selskapet. En må kunne argumentere for at å se hen til underliggende beskatning også for operative selskaper best vil gi uttrykk for den «reelle beskatningen» selskapet var underlagt, i tråd med ordlyden i forarbeidene.

Litteraturliste

Litteratur

Ageras, «*holdingselskap*», i Ageras ordbok. Hentet fra <https://www.ageras.no/ordbok/holdingselskap> 3. september 2021.

Bjerkestuen, Hilde Mæhlum og Hans George Wille, *Tax holidays in a BEPS-perspective*, Intertax 106-120, 2015.

Hovland, Øyvind, *Fritaksmetoden og koblingen til definisjonen av lavskatteland i NOKUS-reglene*, Skatterett nr. 2/2006 s. 116-141, Universitetsforlaget 2006.

Høgberg, Alf Petter, «Domstolspraksis som rettskildefaktor», i *Juridisk metode og tenkemåte*, Alf Petter Høgberg og Jørn Øyrehagen Sunde (red.), Universitetsforlaget 2019.

Knutsen, Gudmund (2014) «*holdingselskap*» i Store norske leksikon på snl.no. Hentet fra <https://snl.no/holdingselskap> 13. oktober 2021.

Onstad, Ole Gjems m. flere, *Norsk bedriftsskatterett*, 10. utgave, Gyldendal 2018.

Skaar, Arvid Aage, [Forelesning i selskapsskatterett og internasjonal skatterett JUS5983]. Oslo, 8. september 2020.

Skoghøy, Jens Edvin, *Bruk av rettsavgjørelser ved lovtolking og annen rettsanvendelse*, Nybrott og odling – festskrift til Nils Nygaard s. 323-343, Fagbokforlaget 2002.

Zimmer, Frederik, *Skatteparadis: noen skatterettslige problemstillinger*, Lov og Rett 2012 s. 220-239, Universitetsforlaget 2012.

Zimmer, Frederik, *Bedrift, selskap og skatt*, 6. utgave, Universitetsforlaget 2014a.

Zimmer, Frederik, *Internasjonal selskapsbeskatning under debatt*, Skatterett 2014 s. 90-103, Universitetsforlaget 2014b.

Zimmer, Frederik, *Høyesterettsdommer i skattesaker del II*, i Skatterett 2015 s. 225-251, Universitetsforlaget 2015.

Zimmer, Frederik, *Lærebok i skatterett*, 8. utgave, Universitetsforlaget 2018.

Zimmer, Frederik, *Bedrift selskap og skatt*, 7. utgave, Universitetsforlaget 2019.

Lover og forskrifter

1991	Lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapsskatteloven). (Opphevet).
1997	Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven).
1999	Lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven).
1999	Forskrift av 22. november 1999 nr. 1160 fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.

Forarbeider

Ot.prp.nr.16 (1991–1992)	<i>Oppfølging av skattereformen 1992.</i>
Ot.prp.nr.1 (2004-2005)	<i>Skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer.</i>
Innst.O.nr.10 (2004 - 2005)	<i>Innstilling fra finanskomiteen om skatte- og avgiftsopplegget 2005 – lovendringer.</i>

Ot.prp.nr.1 (2007-2008)	<i>Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.</i>
Prop.1 LS (2011-2012)	<i>Skatter, avgifter og toll 2012.</i>
Prop.1 LS (2020–2021)	<i>Skatter, avgifter og toll 2021.</i>

Rettspraksis

Rt. 1994 s. 132 (Uncle John) – Utv. 1994 s. 193.

Rt. 1995 s. 455 (Safe Regalia) – Utv. 1995 s. 226.

Rt. 1998 s. 794 (B J Services) – Utv. 1998 s. 861.

Rt. 2001 s. 1444 (Skøyen Næringspark) – Utv. 2001 s. 1474.

Rt. 2002 s. 747 (Ptarmigan) – Utv. 2002 s. 948.

Rt. 2012 s. 1380 (Statoil Holding) – Utv. 2012 s. 1373.

Rt. 2014 s. 196 (Aban) – Utv. 2014 s. 749.

HR-2016-586-A (Amerikalinjen) – Utv. 2016 s. 963.

TOSLO-2004-42666 (Cermaq) – Utv. 2005 s. 1378.

LB-2005-76733 (Cermaq) – Utv. 2006 s. 1151.

TAHER-2013-71574 (Amerikalinjen) – Utv. 2014 s. 934.

LB-2014-42578 (Amerikalinjen) – Utv. 2015 s. 178.

TOSLO-2019-90014 (Sportradar) – Utv. 2020 s. 765.

Borgarting lagmannsretts dom av 20. oktober 2021, i sak 20-079857 ASD-BORG/02 (Sportradar).

Avgjørelser og uttalelser fra forvaltningen

OLN-2000-6 – (Utv. 2004 s. 419) Overligningsnemnda (storbedrifter), vedtak desember 2003 [Lest i Lovdata Pro].

Utv. 2001 s. 278 Sentralskattekontoret for storbedrifter, SFS2000-622 [Lest i Gyldendal Rettsdata].

Utv. 2004 s. 339 (2003-633 SFS) Sentralskattekontoret for storbedrifter, uttalelse av 22. desember 2003 [Lest i Gyldendal Rettsdata].

SKN-2007-47 – (Utv. 2013 s. 505) Skatteklagenemnda (storbedrifter), vedtak 24. oktober 2007
[Lest i Lovdata Pro].

SKNS1-2019-39 Skatteklagenemnda (stor avdeling), vedtak 14. mars 2019 [Lest i Lovdata
Pro].

Administrative uttalelser fra Finansdepartementet og Skattedirektoratet

Utv. 2010 s. 1240 FIN - Finansdepartementets brev til Ernst & Young Tax Advokatfirma AS.
Avgitt 5. juli 2010.

BFU 26/10 - Spørsmål om utbytte fra holdingselskap i UK var omfattet av fritaksmetoden.
Bindende forhåndsuttalelse fra Skattedirektoratet. Avgitt 2. november 2010.

BFU 18/14 - Momenter i lavskattelandvurderingen. Bindende forhåndsuttalelse fra Skattedi-
rektoratet. Avgitt 4. juli 2014.

Retningslinjer

Skattedirektoratet – Skatte-ABC (2020/2021) [Lest i Lovdata Pro].